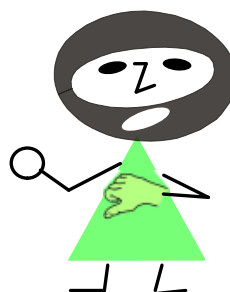
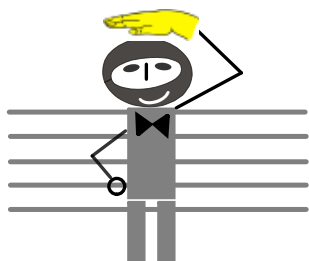
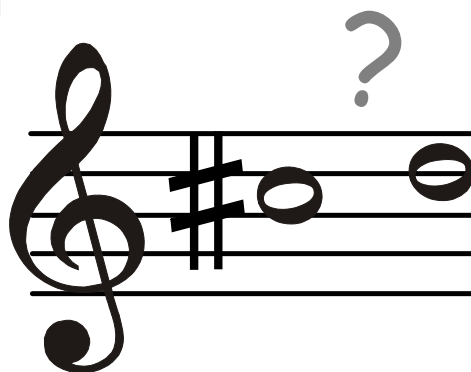
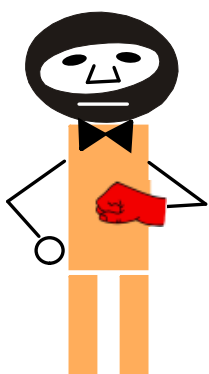

Hudební nauka

4

Level 7

Použitá literatura:

Martin Vozar: Hudební nauka pro ZUŠ, pracovní sešit 4. ročník.
RITORNEL 2. vydání Ostrava 2007

Martin Vozar: Sbíрка úloh z teorie. Hudební nauka I. a II. díl

Jiří Válek: Italské hudební názvosloví. PANTON 1976

Jaromír Gelnar: Národní zpěvník. SUPRAPHON 1968

Karel Plicka: Český zpěvník. Vydavatelství Družstevní práce Praha 1949

Leoš Janáček: Moravská lidová poezie v písních. Bärenreiter Praha

Zpěvník pro 1. až 5. postupný ročník. SNP Praha 1955

Dagmar Lisá: Hudební nauka pro malé i větší muzikanty 1.
EDITIO BÄRENREITER PRAHA, spol. s.r.o. 2006

Aulis Sallinen: Italiaa. Repertoár sboru Pueri Gaudentes

Internetové zdroje:

Katalog lidové písně. Projekt digitalizace sbírek lidové hudby (Sušil). folksong.eu

PFUK Praha Katedra hudební výchovy, Diplomová práce Výběr písní k progresivnímu systému intonačních prvků v HV na 1. stupni ZŠ Jana Zichová. is.cuni.cz

Jméno a příjmení žáka:

Šk. rok: /

Učebna:

Obsah:

4. Zápis předznamenání durových stupnic do 7 křížků
5. Zápis durových stupnic a akordů s předznamenáním do 7 křížků
... procvič si zápis durových stupnic do 7 # (1) a (2)
8. Kvintové uspořádání durových stupnic s křížky, kvintový kruh
... procvič si kvintové uspořádání durových stupnic s křížky (1)
10. Zápis mollové stupnice, zápis předznamenání mollových stupnic do 4 křížků
11. - 12. Zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4 křížků (1) a (2)
... procvič si zápis mollových stupnic a akordů do 4# (1) - (4)
17. Intonace, solmizace a fonogestika
18. Interval základní a odvozené
... procvič si intonaci základních intervalů pomocí nápěvků písní
20. Interval malá tercie a malá sexta v písničce
21. Interval malá sekunda a malá septima v písničce
... procvič si intervaly základní odvozené (1) - (3)
25. Dvojitě posuvky
... procvič si zápis a čtení not s dvojitými posuvkami (1) - (2)
28. Zápis předznamenání mollových stupnic do 7 křížků
29. Jak si zapamatovat pořadí mollových stupnic s předznamenáním do 7 křížků
... opakuj si zápis předznamenání durových a mollových stupnic
31. - 33. Zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7 křížků (1) - (3)
... procvič si zápis mollových stupnic a akordů od 5 do 7 křížků (1) - (3)
... procvič si stupně ve stupnicích a akordy dur a moll
38. Kvintové uspořádání mollových stupnic s křížky
... procvič si kvintové uspořádání mollových stupnic s křížky
... procvič si solmizaci a fonogestiku v písničce (1)
... procvič si solmizaci a fonogestiku v písničce (2)
42. Takt, rytmus, takt dvoupůlový (allia breve)
43. Rozdělení tónů do oktáv
... procvič si rozdělení tónů do oktáv
45. - 46. Hudební názvosloví (1) a (2)
... procvič si hudební názvosloví (1) a (2)
... procvič si hudební názvosloví (3a) a (3b)
51. Enharmonická záměna tónů
... procvič si enharmonickou záměnu tónů
... procvič si půltóny, celé tóny a enharmonické tóny
... procvič si enharmonickou záměnu tónů s dvojitými posuvkami (1) a (2)
56. - 57. Notová osnova

... co už umím ?

Tento výukový materiál je určen výhradně pro potřeby pedagogů a žáků
Základní umělecké školy Adolfa Voborského, Botevova 3114,
143 00 Praha 4 - Modřany

Autor: Běla Kliková

Software: Smart Notebook 10 - držitel licence ZUŠ Adolfa Voborského, Praha 4 - Modřany

Co jsme se naučili:

zápis durových stupnic s předznamenáním do 7 křížků

Už umíš zapsat všechny durové stupnice s křížky i s béčky:

(G dur, D dur, A dur, E dur, H dur, Fis dur, Cis dur)
(F dur, B dur, Es dur, As dur, Des dur, Ges dur, Ces dur)
! nezapomeň, že názvy durových stupnic označujeme velkými písmeny !

Vzpomeň si, že úplný zápis durové stupnice obsahuje:

- 1) zápis předznamenání za houslovým klíčem,
- 2) zápis 8 not podle jména stupnice,
- 3) označení půltónů svorkou,
- 4) zápis akordu za stupnicí s označením T⁵,
- 5) zápis obrátů T⁵ = T⁶ a T⁶ = T⁴,
- 6) jména not pod každou notou stupnice,
- 7) zápis hlavních stupňů: tónika, subdominanta a dominanta (T, S, D).

Připomeň si správný zápis předznamenání stupnic s křížky.

C dur má 0 #	G dur má 1 # - fis	D dur má 2 # - fis, cis	A dur má 3 # - fis, cis, gis

E dur má 4 # - fis, cis, gis, dis	H dur má 5 # - fis, cis, gis, dis, ais	Fis dur má 6 # - fis, cis, gis, dis, ais, eis	Cis dur má 7 # - fis, cis, gis, dis, ais, eis, his

0 #	1 #	2 #	3 #	4 #	5 #	6 #	7 #
C dur	G dur	D dur	A dur	E dur	H dur	Fis dur	Cis dur
	gorila	dojedla	ananas	Emil	honil	fis a	cis

Jak se zapisují durové stupnice a akordy:

zápis durových stupnic a akordů s předznamenáním do 7 křížků

Stupnice **G dur** má 1 křížek (fis)

Scale: G major (1 sharp: fis). Notes: g¹, a¹, h¹, c², d², e², fis², g². Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

Stupnice **D dur** má 2 křížky (fis, cis)

Scale: D major (2 sharps: fis, cis). Notes: d¹, e¹, fis¹, g¹, a¹, h¹, cis², d². Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

Stupnice **A dur** má 3 křížky (fis, cis, gis)

Scale: A major (3 sharps: fis, cis, gis). Notes: a¹, h¹, cis², d², e², fis², gis², a². Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

Stupnice **E dur** má 4 křížky (fis, cis, gis, dis)

Scale: E major (4 sharps: fis, cis, gis, dis). Notes: e¹, fis¹, gis¹, a², h², cis², dis², e². Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

Stupnice **H dur** má 5 křížků (fis, cis, gis, dis, ais)

Scale: H major (5 sharps: fis, cis, gis, dis, ais). Notes: h¹, cis¹, dis¹, e¹, fis¹, gis¹, ais¹, h¹. Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

Stupnice **Fis dur** má 6 křížků (fis, cis, gis, dis, ais, eis)

Scale: Fis major (6 sharps: fis, cis, gis, dis, ais, eis). Notes: fis¹, gis¹, ais¹, h¹, cis², dis², eis², fis². Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

Stupnice **Cis dur** má 7 křížků (fis, cis, gis, dis, ais, eis, his)

Scale: Cis major (7 sharps: fis, cis, gis, dis, ais, eis, his). Notes: cis¹, dis¹, eis¹, fis¹, gis¹, ais¹, his¹, cis². Chords: T⁵, T⁶, T⁶₄.

... procvič si zápis durových stupnic a akordů s předznamenáním do 7#

Doplň předznamenání k těmto stupnicím:

E dur (?#), G dur (?#), D dur (?#), A dur (?#),

Fis dur (?#), H dur (?#), Cis dur (?#)

Do prázdných taktů zapiš předznamenání stupnic:

E dur

Fis dur

H dur

Cis dur

Zapiš (v celých notách) stupnici *H dur* a *Fis dur*,

- nezapomeň na předznamenání,
- označ oba půltóny,
- za stupnicí doplň T^5 , T^6 , T^6_4 .
- označ hlavní stupně.

..... T^5 T^6 T^6_4

Pod každou notu napiš její jméno:

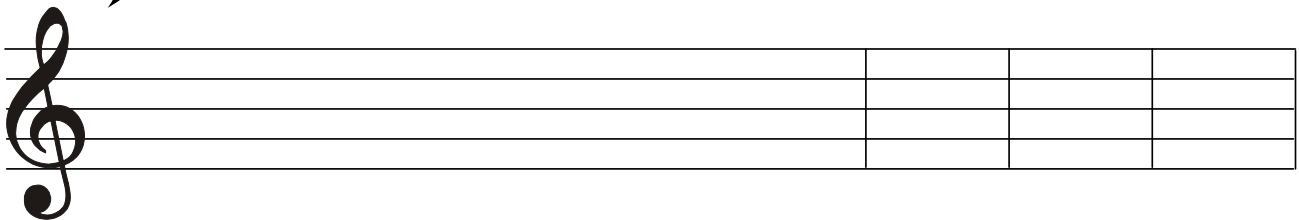
..... T^5 T^6 T^6_4

Pod každou notu napiš její jméno:

... procvič si zápis durových stupnic a akordů s předznamenáním do 7#

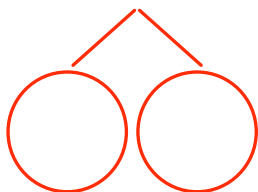
Zapiš (v celých notách) stupnici *Cis dur* ,

- nezapomeň na předznamenání,
- označ oba půltóny,
- za stupnicí doplň T^5 , T^6 , T_4^6 .
- označ hlavní stupně.

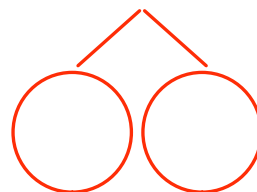

..... T^5 T^6 T_4^6
 Pod každou notu napiš její jméno:

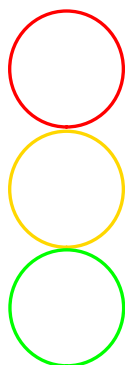
Doplň názvy vybraných tónů ze stupnice *Cis dur* :

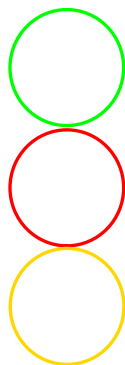
první půltón tvoří tóny:
 (piš jména not)

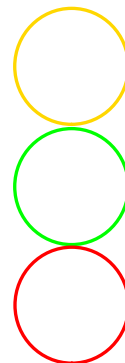
druhý půltón tvoří tóny:

T^5 tvoří tóny:

T^6 tvoří tóny:

T_4^6 tvoří tóny:

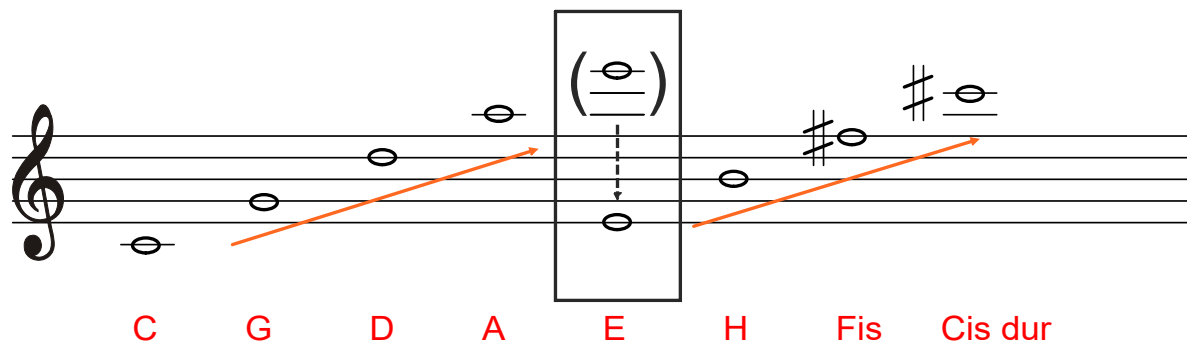
Hlavní stupně tvoří tóny:,,

Vzpomeň si na:

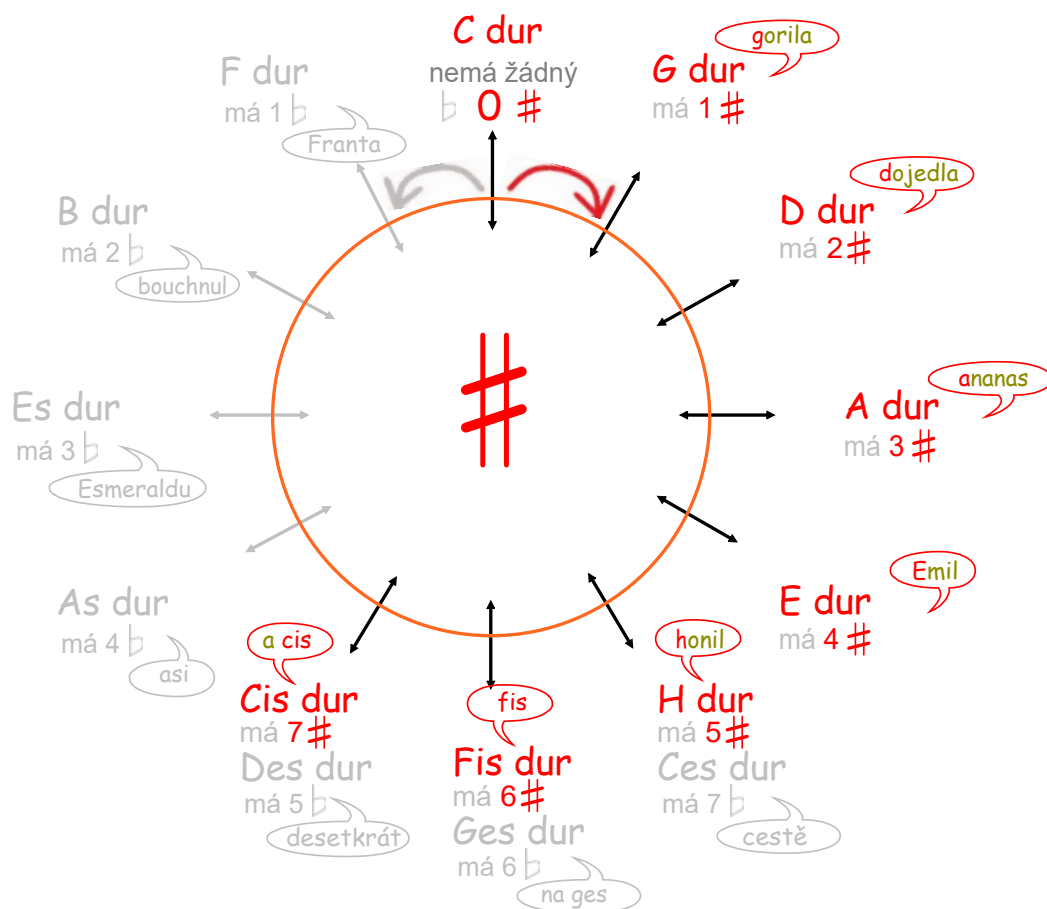
Kvintové uspořádání durových stupnic s křížky.

Seřadíme-li základní tóny (= první tón ze stupnice) stupnic **s křížky** podle toho, jak křížků přibývá, vytvoříme řadu **čistých kvint**.

Toto pravidlo platí pro durové i mollové stupnice stejně.

Pomůckou, která usnadňuje orientaci v uspořádání durových stupnic s křížky je **kvintový kruh**. Stupnice v něm postupují od základní stupnice C dur po čistých kvintách ve směru hodinových ručiček. Každé další stupnici přibývá jeden křížek.

... procvič si kvintové uspořádání durových stupnic s křížky

Do prázdných políček doplň, co chybí:

dopiš název stupnice, dopiš posuvku, správné předznamenání, jména posuvek nebo chybějící pomocná slova.

C dur ?

má 1# - fis

G dur má #

A dur má 3#

E dur má # má dur

Cis dur má # : , ,
.....

E dur dur má 6

H dur má # - *fis*, ,
..... , ,

Doplň správně větu že:

- seřadíme-li základní tóny stupnic s křížky podle toho, jak křížků přibývá,

vznikne řada čistých
(název intervalu)

Co jsme se naučili:

zápis mollových stupnic s předznamenáním do 4 křížků

Už umíš zapsat mollové stupnice s předznamenáním do čtyř křížků, do čtyř béček:

(e moll, h moll, fis moll, cis moll)

(d moll, g moll, c moll, f moll)

! nezapomeň, že názvy mollových stupnic označujeme malými písmeny !

Vzpomeň si, že úplný zápis mollové stupnice obsahuje:

- 1) zápis předznamenání za houslovým klíčem
- 2) zápis 8 not podle jména stupnice
Jelikož zapisujeme mollovou stupnici 3 x: jako aiolskou, harmonickou a melodickou, nesmíš zapomenout zapsat předznamenání do každé notové osnovy zvlášť.
- 3) zápis akordů za stupnicí s označením T₅, T₆ a T₄⁶
Zápis akordů a jejich obrátů stačí zapsat jen u jedné z nich.
Nejčastěji za stupnici aiolskou.
- 4) pod každou notu její jméno
- 5) zápis hlavních stupňů T tónika, S subdominanta, D dominanta
Zápis hlavních stupňů stačí zapsat jen u jedné z nich.
Obvykle ke stupnici aiolské.
- 6) označení půltónů - **není povinné !**
Ještě si všimni že se půltóny v mollových stupnicích stěhují podle toho, které stupně se zvyšují.

Připomeň si správný zápis předznamenání mollových stupnic do čtyř křížků.

(zápis předznamenání je u mollových stupnic stejný jako u durových)

a moll

má 0 #

e moll

má 1 # - fis

h moll

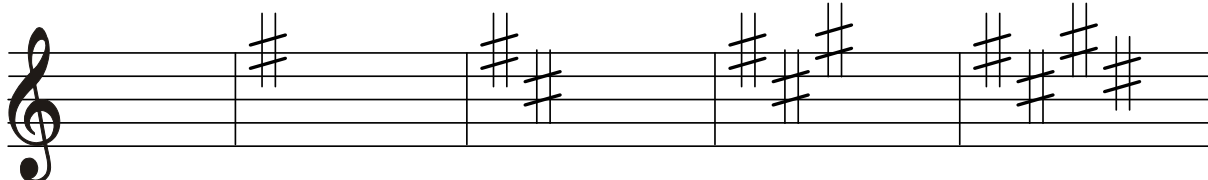
má 2 # - fis, cis

fis moll

má 3 # - fis, cis, gis

cis moll

má 4 # - fis, cis, gis, dis

0 #	1 #	2 #	3 #	4 #
a moll	e moll	h moll	fis moll	cis moll
	éro	hoří	fis	cis

Jak se zapisují mollové stupnice a akordy:

zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4 křížků

Stupnice **e moll aiolská** má **1 křížek** (fis)

označení púltónů není povinné

e¹ fis¹ g¹ a¹ h¹ c² d² e²
 T S D T⁵ T⁶ T⁶₄

e moll harmonická

e¹ fis¹ g¹ a¹ h¹ c² dis² e²

e moll melodická

e¹ fis¹ g¹ a¹ h¹ cis² dis² e² e² d² c² h¹ a¹ g¹ fis¹ e¹

Stupnice **h moll aiolská** má **2 křížky** (fis, cis)

označení púltónů není povinné

h cis¹ d¹ e¹ fis¹ g¹ a¹ h¹
 T S D T⁵ T⁶ T⁶₄

h moll harmonická

h cis¹ d¹ e¹ fis¹ g¹ ais¹ h¹

h moll melodická

h cis¹ d¹ e¹ fis¹ gis¹ ais¹ h¹ h¹ a¹ g¹ fis¹ e¹ d¹ cis¹ h¹

Jak se zapisují mollové stupnice a akordy:

zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4 křížků

Stupnice **fis moll aiolská** má 3 křížky (fis, cis, gis)

označení pŕtónů není povinné

fis¹ gis¹ a¹ h¹ cis² d² e² fis²

T S D T⁵ T⁶ T⁴

fis¹ gis¹ a¹ h¹ cis² d² eis² fis²

fis moll harmonická

fis¹ gis¹ a¹ h¹ cis² dis² eis² fis² fis² e² d² cis² h¹ a¹ gis¹ fis¹

fis moll melodická

Stupnice **cis moll aiolská** má 4 křížky (fis, cis, gis, dis)

označení pŕtónů není povinné

cis¹ dis¹ e¹ fis¹ gis¹ a¹ h¹ cis²

T S D T⁵ T⁶ T⁴

cis¹ dis¹ e¹ fis¹ gis¹ ais¹ h¹ cis²

cis moll harmonická

cis¹ dis¹ e¹ fis¹ gis¹ ais¹ his¹ cis² cis² h¹ a¹ gis¹ fis¹ e¹ dis¹ cis¹

cis moll melodická

... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4#

Doplň, že...

základní mollovou stupnicí bez předznamenání je stupnice moll,
- mollovou stupnicí zapisujeme jako:

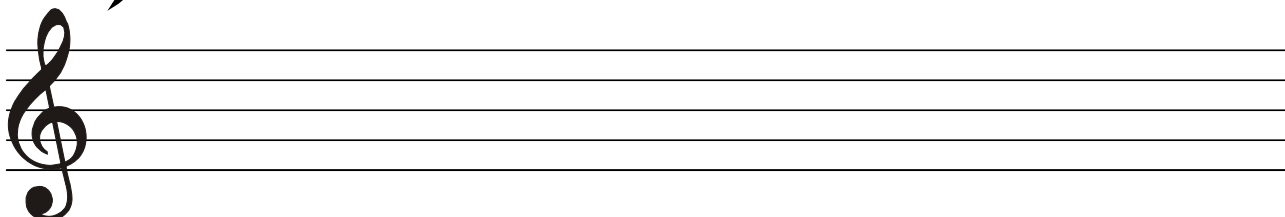
1. , bez zvýšených tónů

2. , nahoru i dolů zvyšujeme stupeň,

3. , nahoru zvyšujeme a stupeň,

dolů se zvýšené tóny

Zapiš (v celých notách) stupnici *e moll aiolskou*,
- nezapomeň na předznamenání

.....

Pod každou notu napiš její jméno:

Doplň: T⁵

T⁶

T⁶/₄

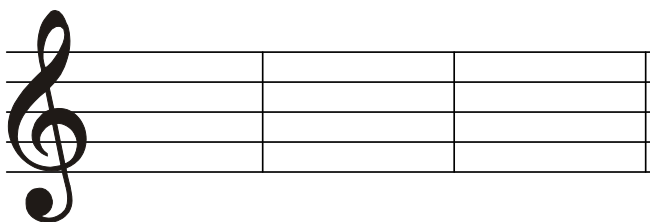
Sem napiš hlavní stupně:
(jmény not)

T

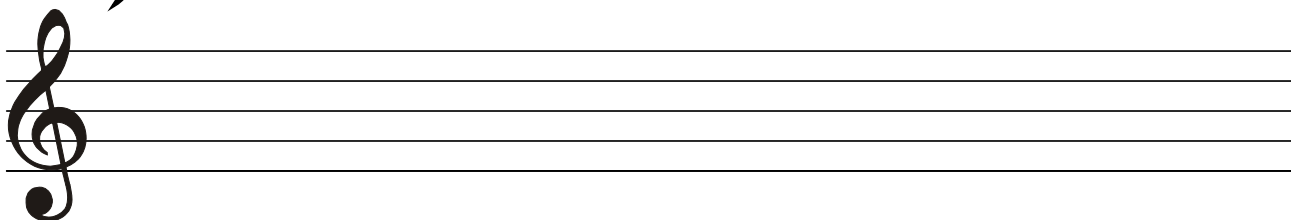
S

D

... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4#

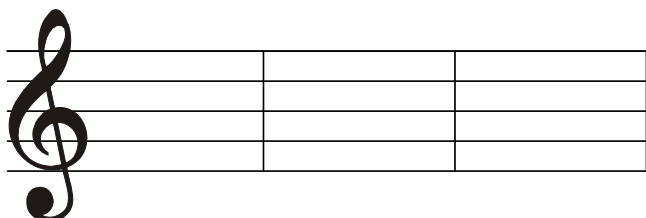
Zapiš (v celých notách) stupnici *h moll aiolskou*,
- nezapomeň na předznamenání,
- označ hlavní stupně

.....

Pod každou notu napiš její jméno:

Doplň: T⁵ T⁶ T⁶₄

Doplň jména tónů:

7. stupeň ze stupnice *h moll harmonické* vzestupné

6. stupeň ze stupnice *h moll melodické* vzestupné

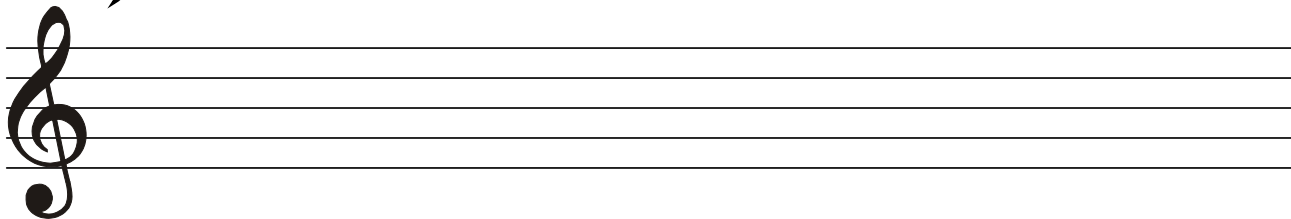
7. stupeň ze stupnice *h moll melodické* sestupné

6. stupeň ze stupnice *h moll harmonické* sestupné

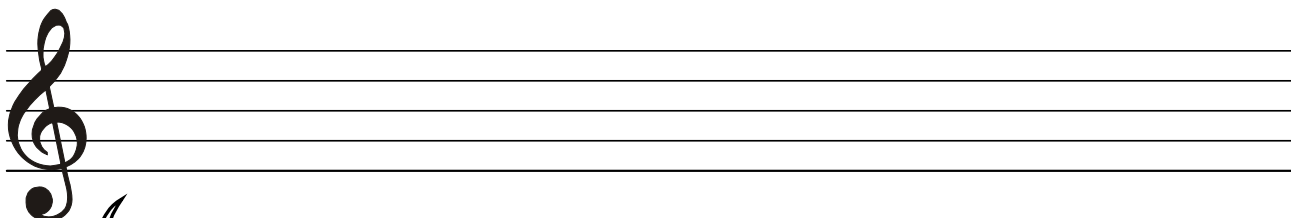
... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4#

Zapiš (v celých notách) stupnici *fis moll harmonickou*,

- nezapomeň na předznamenání,
- pod každou notu napiš její jméno,
- označ hlavní stupně

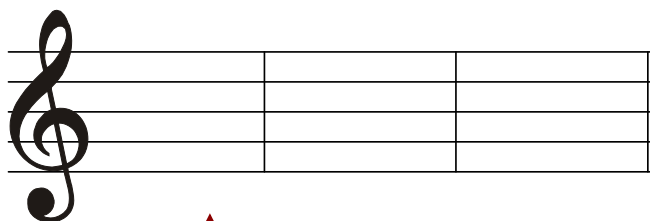
.....

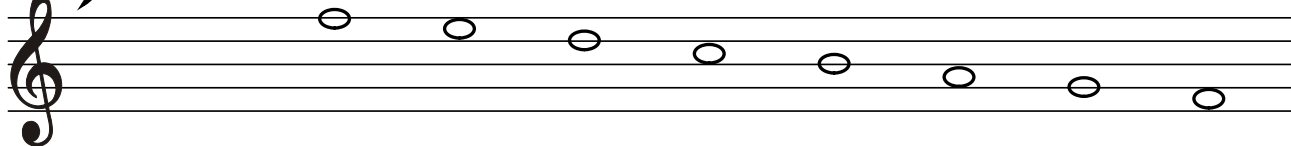
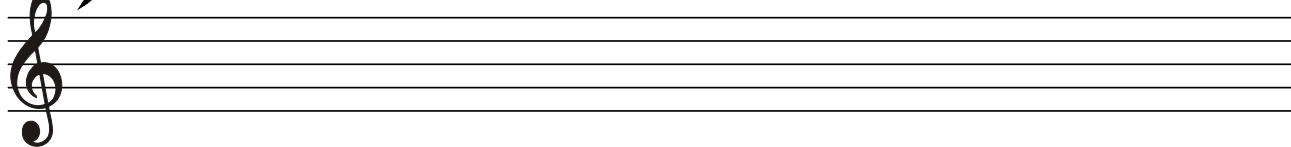
.....

Doplň (v celých notách) stupnici *fis moll melodickou* vzestupně,

- doplň ke správným tónům posuvky,
 - nezapomeň na předznamenání,
 - pod každou notu napiš její jméno,
 - označ hlavní stupně
- (jaké posuvky napíšeš směrem dolů?)

↑ Doplň: T⁵ T⁶ a T₄⁶

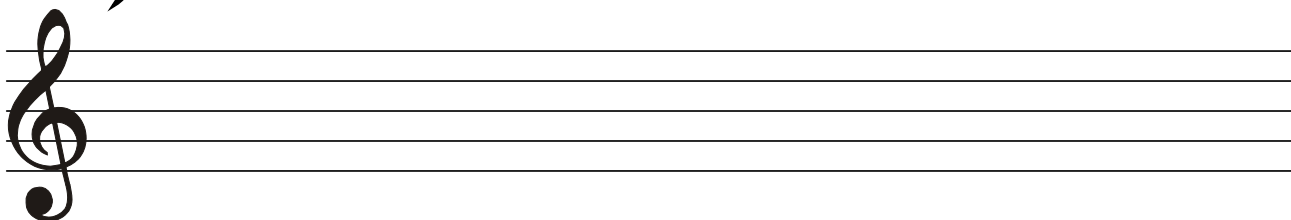

.....

... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním do 4#

Zapiš (v celých notách) stupnici *cis moll harmonickou*,

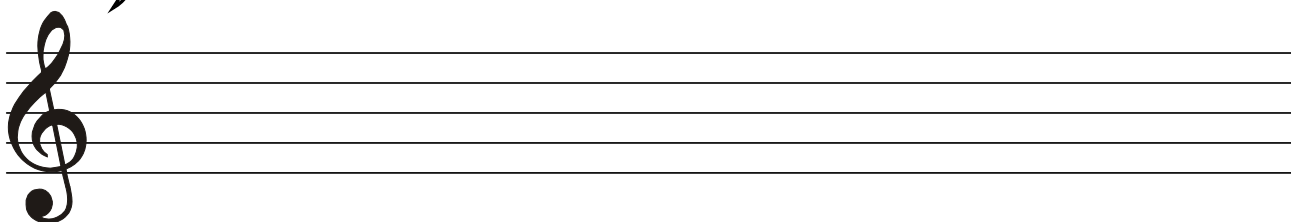
- nezapomeň na předznamenání,
- pod každou notu napiš její jméno,
- označ hlavní stupně

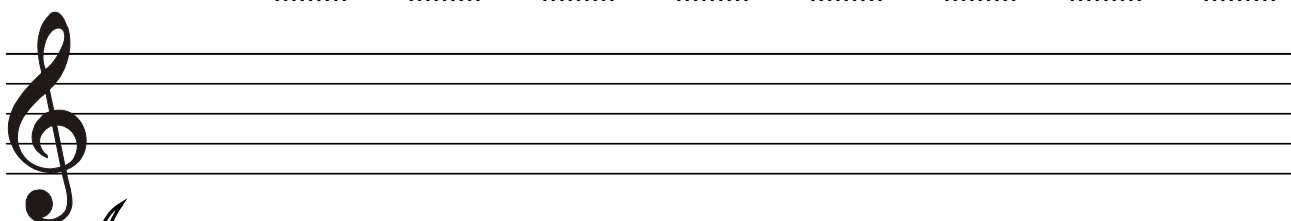
.....

Zapiš (v celých notách) stupnici *cis moll melodickou*,

- pod každou notu napiš její jméno,

.....

.....

Doplň:

T..... : T..... : T..... :

Intonace, solmizace a fonogestika

Vokální intonace vychází ze snahy zpívat podle notové předlohy.

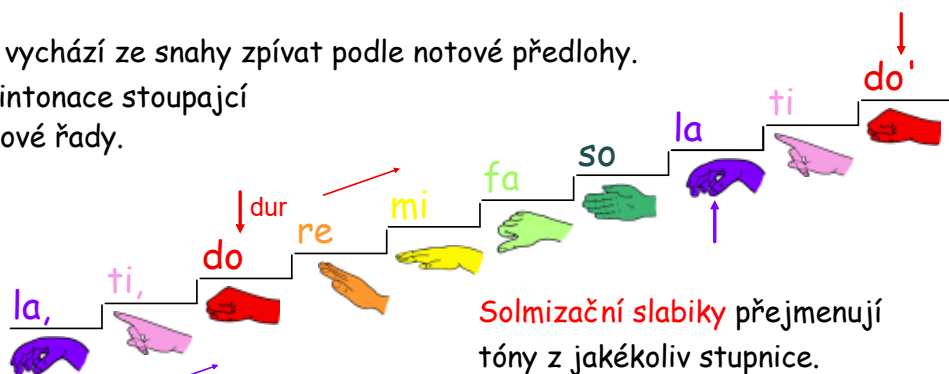
Základem je správná intonace stoupající nebo klesající stupnicové řady.

K tomu nám pomohou solmizační slabiky.

Fonogestika

je znázornění melodických postupů pomocí různých znaků ruky.

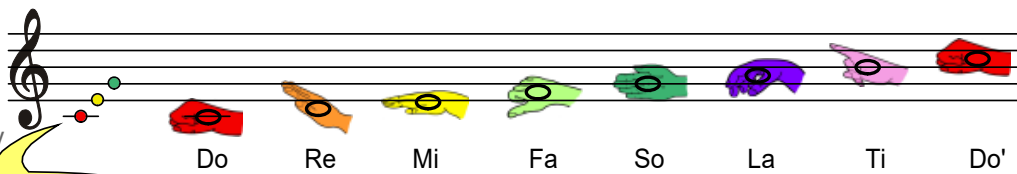
Prostřednictvím fonogestiky vyjádříme různé výšky tónů v melodii.

Solmizační slabiky přejmenují tóny z jakékoliv stupnice.

... procvič si intonaci durové řady

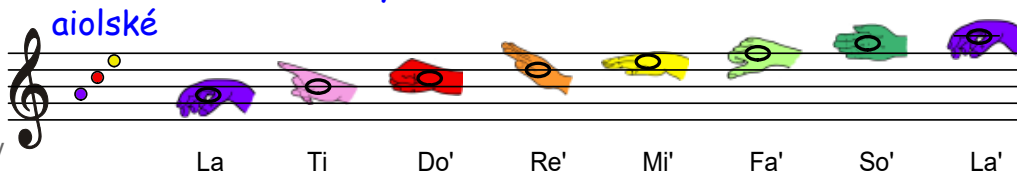
Konkrétní předznamenání ani tónina nejsou důležité, intonujeme v jakékoliv durové tónině.

Tóninový klíč napoví tónorod

... procvič si intonaci mollové řady

Konkrétní předznamenání ani tónina nejsou důležité, intonujeme v jakékoliv mollové tónině.

harmonické

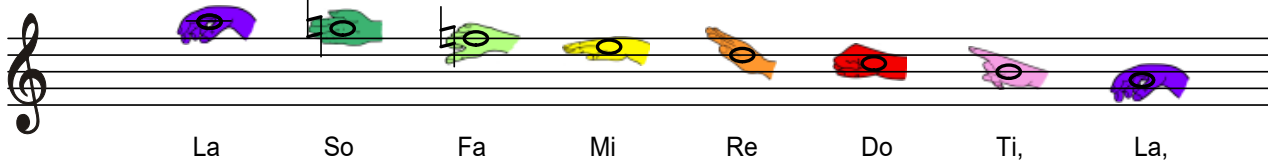
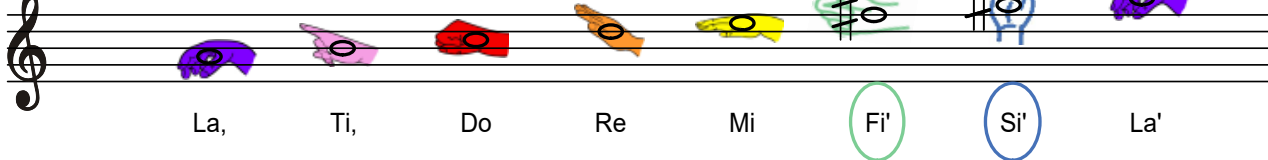

Ke zvýšení použijeme písmenko „i“. So se změnil na Si.

Fa se změnil na Fi, So na Si.

Fonogestika má nové symboly.

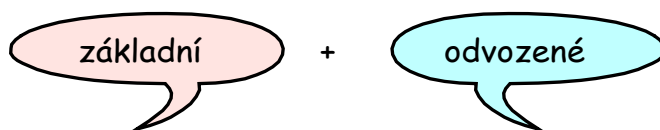
melodické

Co jsme se naučili:

intervaly základní a odvozené

Interval je výškový rozdíl mezi dvěma tóny. Intervaly jsou rozděleny na:

tvoříme od prvního (základního) tónu durové stupnice

tvoříme ze základních intervalů pomocí posuvek

čistá prima velká sekunda velká tercie čistá kvarta

malá sekunda malá tercie malá sexta malá septima

čistá kvinta velká sexta velká septima čistá oktáva

zvětšená kvarta zmenšená kvinta

nejvíce používané intervaly odvozené

základní intervaly dělíme na: **čisté** a **velké**

Pomohou nám i ruce: zdvižené prsty = čisté, skrčené prsty = velké

posuvkou zvýšíme nebo snížíme jeden ze dvou tónů intervalu. Vzdálenost mezi tóny se změní, interval se zvětší nebo zmenší. Pro jednoduchost budeme zvyšovat nebo snižovat **jen horní tón**. Spodní necháme na místě. Upravené intervaly nazýváme: **zvětšené, zmenšené a malé**.

Zapamatuj si, že ... : - **velké** intervaly syčí: **sssekunda, tercccie, ssexta a sseptima!**

Zapamatuj si, že ... : z **velkých** intervalů: vzniknou **malé** a (**zvětšené**),

- **čisté** intervaly nesychí: prima, kvarta, kvinta a oktáva.

z **čistých** intervalů: vzniknou **zvětšené** a **zmenšené**.

Intervaly zapisujeme zkratkou: např. č. 1, v. 2, m. 3, zv. 4, zm. 5 a čteme v plném znění

intervaly základní v solmizaci

do - do do - re do - mi do - fa do - so do - la do - ti do - do'

... procvič si intonaci základních intervalů pomocí nápěvků písní

Pomocí nápěvků známé lidové písničky si interval můžeme snadno vybavit. Intervalovou vzdálenost zazpíváme pomocí lidové písničky, která příslušným intervalem začíná.
Pro snazší orientaci v tónině si před interpretací písničky poslechneme/zazpíváme tónický kvintakord nebo harmonickou kadenci.

intervaly čisté:

prima

Ten Chlumecký zá - - - mek je za le - - sem ...

kvarta

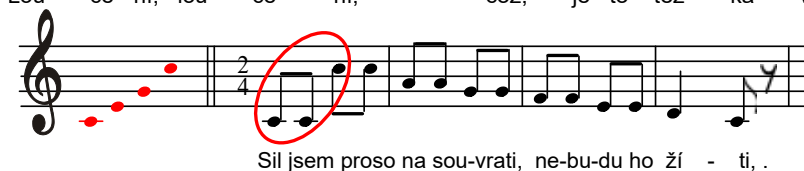
... támhle za vodou, čtyři ko-ně jdou, pro mou mi - lou ----- .

kvinta

Lou - če - ní, lou - če - ní, což, je to těž - ká věc, ...

oktáva

Sil jsem prosa na sou-vratí, ne-bu-du ho ží - ti, .

intervaly velké:

sekunda

Rostó, rostó, ros - tó, ko-no-pě za ces - tó, už só pěkně ze - le - ný, ...

tercie

Když jsem husy pá - sa - la, zimou jsem se třá - sa - la ...

sexta

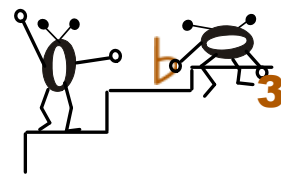
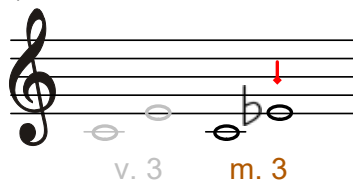

Roz - ví - jej se poupát - ko, nej - krásnější z květů ...

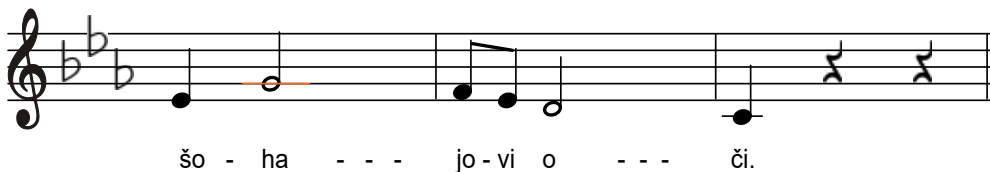
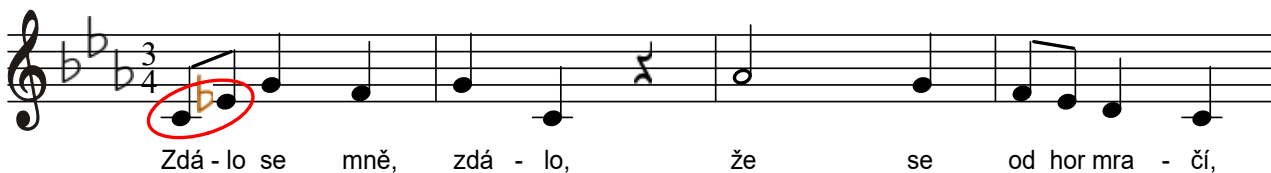
Interval malá tercie a malá sexta v písničce

Interval malá tercie je odvozený interval ze základní velké tercie.

Je to vzdálenost **od prvního** tónu stupnice **ke sníženému třetímu tónu**.

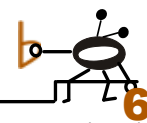
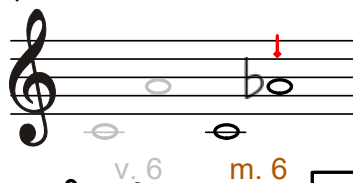
Interval malá tercie patří do skupiny odvozených intervalů s názvem „malé“. Abychom nemuseli celý název vypisovat, použijeme zkratku **m. 3** a interval vyslovíme v plném znění - malá tercie.

Interval malou tercií slyšíš na začátku písničky
Zdalo se mně, zdálo.

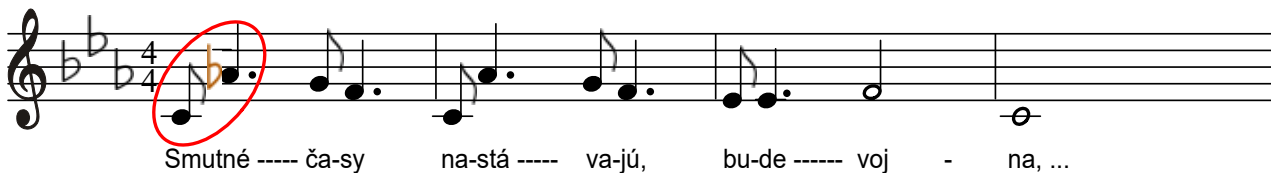
Interval malá sexta je odvozený interval ze základní velké sexty.

Je to vzdálenost **od prvního** tónu stupnice **ke sníženému šestému tónu**.

Interval malá sexta patří do skupiny odvozených intervalů s názvem „malé“. Abychom nemuseli celý název vypisovat, použijeme zkratku **m. 6** a interval vyslovíme v plném znění - malá sexta.

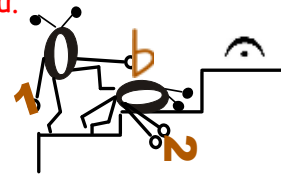
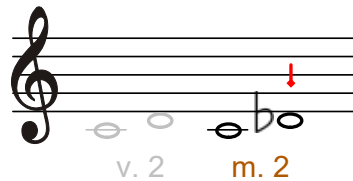
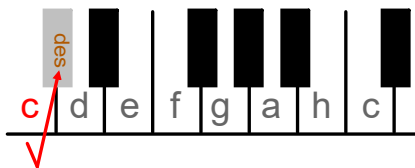
Interval malou sextu slyšíš na začátku písničky **Smutné časy nastávají**

Interval malá sekunda a malá septima v písničke

Interval malá sekunda je odvozený interval ze základní velké sekundy.

Je to vzdálenost od prvního tónu stupnice ke sníženému druhému tónu.

Interval malá sekunda patří do skupiny odvozených intervalů s názvem „malé“. Abychom nemuseli celý název vypisovat, použijeme zkratku **m. 2** a interval vyslovíme v plném znění - malá sekunda.

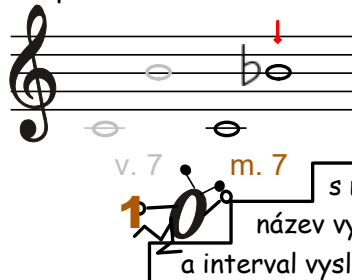
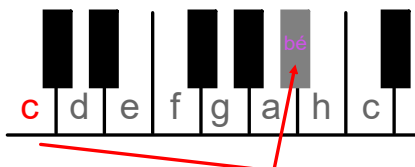
Cho - di - la po ro - li, tr - ha - la kú - ko - lí,
aj tú do - bro - my - sel, co by šo - haj pri - šel.

Interval malou sekundu slyšíš ve druhém taktu písničky **Chodila po roli** (moravská lidová).
Interval malou septimu slyšíš na začátku písničky **Chovejte mě má matičko** (česká lidová).

Opakování ze 3. ročníku:

Interval malá septima je odvozený interval ze základní velké septimy.

Je to vzdálenost od prvního tónu stupnice ke sníženému sedmému tónu.

Interval malá septima patří do skupiny odvozených intervalů s názvem „malé“. Abychom nemuseli celý název vypisovat, použijeme zkratku **m. 7** a interval vyslovíme v plném znění - malá septima.

Cho - - vej - te mě má ma - - tič - - - ko ja - - ko mí - - šeň - - ské ja - blíč - - ko,
cho - - vej - te mě má ma - - - tič - - - ko ja - - ko z rů - že květ.

... procvič si intervaly základní

Doplň čisté a velké intervaly od základního tónu h^1 .

- nezapomeň na posuvky,
- vycházej ze stupnice **H dur**

A musical staff in treble clef showing a sequence of notes: C4, E4, G4, A4, B4, C5, D5, E5. The intervals between them are labeled below: č. 1 (C4-E4), č. 4 (E4-G4), č. 8 (G4-A4), v. 2 (A4-B4), v. 6 (B4-C5), v. 3 (C5-D5), v. 7 (D5-E5), and č. 5 (E5-C6). A blue oval highlights the interval between E4 and G4.

... a odvozené

Doplň, že: z čistých intervalů vznikají intervaly,

když zvýšíme vrchní tón o

- z čistých intervalů vznikají intervaly,

když snížíme vrchní tón o

Doplň, že: z velkých intervalů vznikají intervaly,

když vrchní tón o půltón;

- z velkých intervalů vznikají intervaly,

když vrchní tón *snížíme* o půltón.

Dopiš zkratku k číslu základního intervalu, podle posuvek dopiš zkratku k intervalům odvozeným:

A musical staff in treble clef showing three intervals of a third: C4-E4, C4-F#4, and C4-Bb4. Below each interval is a handwritten purple number '3'.

A musical staff in treble clef showing three intervals of a fourth: C4-F4, C4-F#4, and C4-Bb4. Below each interval is a handwritten purple number '4'.

... procvič si intervaly základní

Doplň vrchní notu čistých a velkých intervalů:

- nezapomeň na posuvky,
- uvědom si tóninu podle spodního tónu

č. 5 v. 2 v. 7 č. 4 v. 3 v. 6 č. 1 č. 8

... a odvozené

Doplň vrchní notu velkých a malých intervalů:

- nezapomeň na posuvky

Pamatuj si, že: z velkých intervalů vytvoříme intervaly malé tak, že o půl tónu snížíme vrchní tón:

když má nota #, snižujeme b;

když nemá nota nic, snižujeme b.

v. 6 m. 6 v. 3 m. 3 v. 7 m. 7 v. 2 m. 2

Z intervalů v. 6 a č. 5 vytvoř intervaly odvozené, správné posuvky vyber z nabídky:

v. 6
 č. 5

... procvič si intervaly základní

Doplň čisté a velké intervaly od základního tónu fis¹.

- nezapomeň na posuvky,
- vycházej ze stupnice Fis dur

Pro náročné!

č. 8 č. 5 v. 3 č. 1 v. 6 č. 4 v. 2 v. 7

... a odvozené

Doplň vrchní notu zvětšených, zmenšených a malých intervalů:

- nezapomeň na posuvky,
- vycházej ze základního intervalu a jeho tóniny

m. 3 zv. 4 zm. 5 m. 2 zv. 2 m. 7 zm. 4 m. 6

Pod každou dvojicí tónů doplň celý název intervalu:

- nezapomeň na interval mezi poslední notou v první notové osnově a první ve druhé

Dvojité posuvky

Posuvky jsou znaménka, která zvyšují nebo snižují tóny o půltón.

Zapisují se buď **před notu** nebo **do předznamenání**.

Trochu opakování neuškodí !

křížek

béčko

odrážka

- **křížek** je posuvka, která **zvýší** tón o půl tónu a připojí k názvu noty **koncovku - is**. ↑

- **béčko** je posuvka, která **sníží** tón o půl tónu a připojí k názvu noty **koncovku - es**. ↓

- **odrážka** je posuvka, která **ruší** platnost křížku nebo bé a notu uvede **zpět** ke svému **původnímu názvu**.

To se naučíme !

dvojitý křížek

Dvojitý křížek nepíšeme jako dva jednoduché křížky za sebou, ale používáme zcela novou značku - **x**

dvojité béčko

dvojitá odrážka

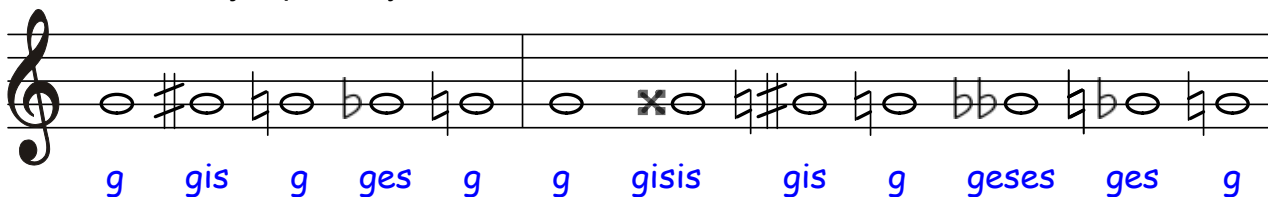
Používá se vyjimečně

- **dvojitý křížek** je posuvka, která **zvýší** tón o 2 půltóny a připojí k názvu noty **koncovku - isis**. ↑↑

- **dvojité béčko** je posuvka, která **sníží** tón o 2 půltóny a připojí k názvu noty **koncovku - eses** (tón a přejmenujeme na asas, tón h je heses, nikoliv beses). ↓↓

- **odrážka** je posuvka, která **zruší** jakékoliv zvýšení nebo snížení tónu.

Umí zrušit i dvojité posuvky.

... procvič si zápis a čtení not s dvojitými posuvkami

Doplň, že:

posuvka **#** zvýší tón o jeden půltón a přidá k názvu noty koncovku -

tento křížek **x** zvýší tón o půltóny a přidá k názvu noty koncovku -

posuvka **bb** sníží tón o jeden půltón a přidá k názvu noty koncovku -

dvojitě (bb) sníží tón o půltóny a přidá k názvu noty koncovku -

h platnost křížku nebo bčka a vrátí notě její původní název.

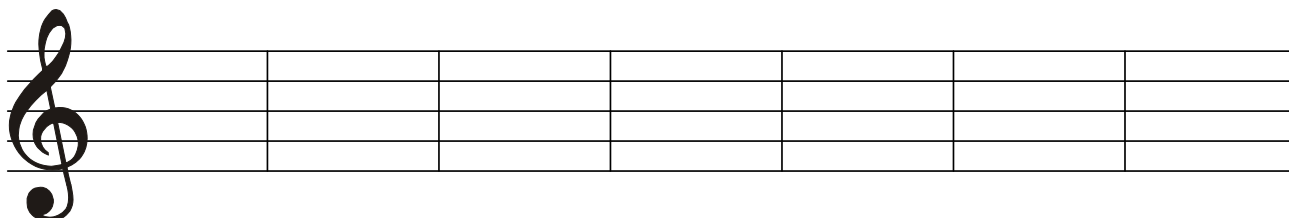
Doplň názvy not:

x ○	x ○	x ○	x ○	x ○	x ○	x ○
.....

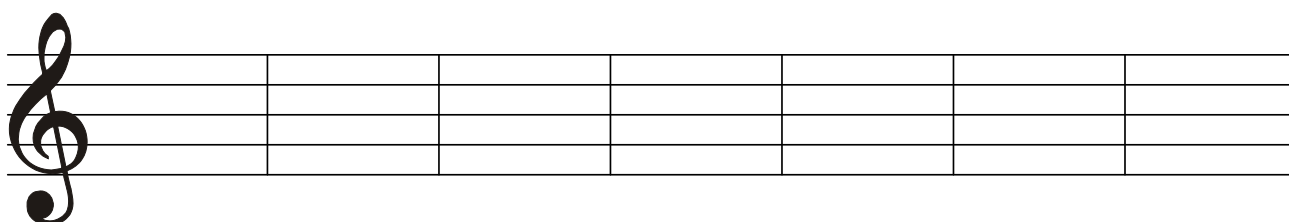
bb ○	bb ○	bb ○	bb ○	bb ○	bb ○	bb ○
.....

... procvič si zápis a čtení not s dvojitými posuvkami

Napiš v celých notách:

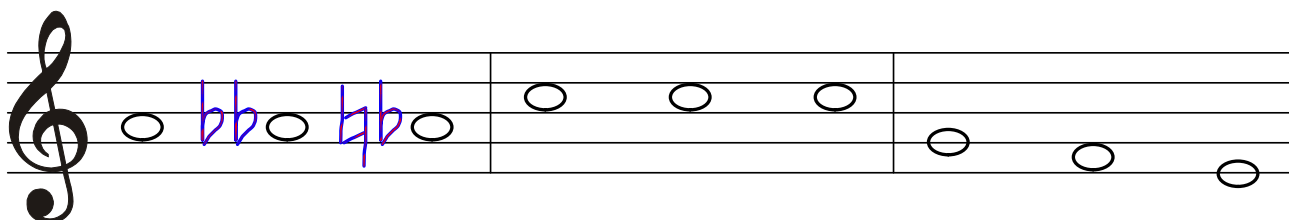

asas¹ eses² cisis² aisis fisis¹ deses² heses²

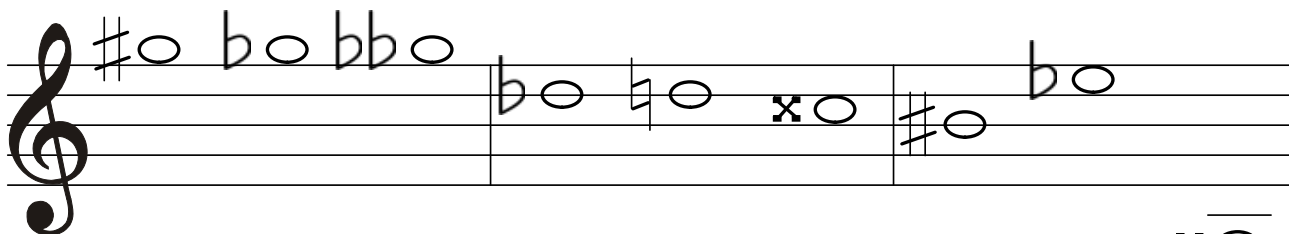
geses² ceses³ eisis² hisis disis¹ feses² gisis¹

Doplň správné posuvky:

a¹ asas¹ as¹ c² cisis² cis² g¹ fis¹ eses¹

Pod každou notu napiš její jméno:

x

.....

zápis mollových stupnic s předznamenáním do 7 křížků

Vzpomeň si, že ...

... už umíš zapsat mollové stupnice s předznamenáním do čtyř křížků,
do čtyř béček:

(e moll, h moll, fis moll, cis moll)

(d moll, g moll, c moll, f moll)

! nezapomeň, že názvy mollových stupnic označujeme malými písmeny !

- 1) zápis předznamenání za houslovým klíčem,
- 2) zápis 8 not podle jména stupnice,
- 3) označení půltónů svorkou - **není povinné !**
- 4) zápis akordu za stupnicí s označením T⁵
- 5) zápis obrátů T⁵ = T⁶ a T⁶ = T⁴,
- 6) jména not pod každou notou stupnice,
- 7) zápis hlavních stupňů: tónika, subdominanta a dominanta (T, S, D).

Připomeň si správný zápis předznamenání stupnic s křížky.

a moll	e moll	h moll	fis moll
má 0 #	má 1 # - fis	má 2 # - fis, cis	má 3 # - fis, cis, gis

cis moll	gis moll	dis moll	ais moll
má 4 # - fis, cis, gis, dis	má 5 # - fis, cis, gis, dis, ais	má 6 # - fis, cis, gis, dis, ais, eis	má 7 # - fis, cis, gis, dis, ais, eis, his

0 #	1 #	2 #	3 #	4 #	5 #	6 #	7 #
a moll	e moll	h moll	fis moll	cis moll	gis moll	dis moll	ais moll
	éro	hoří	fis	cis	gis	dis	ais

↑ dále postup 5 křížků.

Jak si zapamatovat pořadí mollových stupnic

Pomůže říkadlo nebo písnička?

gis hoří
h moll a moll
fis moll éro
e moll
gis moll
cis moll
dis moll dis
ais moll
cis
ais
fis

#

citlivý tón

V jaké tónině je písnička?

Upraveno podle nápěvu písničky E. Hradeckého
To je on, malý slon

V tónině moll

aiolské
 harmonické
 melodické

e moll, h moll, fis moll, cis moll, gis moll, dis moll, je - ště ais moll,

stup - ni - ce jsme kříž - ko - vé, smut - né, zkrát - ka ta - ko - vé.

Fis, cis, gis, dis, ais, eis, his, ja - ké kříž - ky při - dě - líš?

Stup - ni - ce a tó - ni - na, je to jed - na ro - di - na.

Zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7 křížků

Stupnice **gis moll** má **5 křížků**
(fis, cis, gis, dis, ais)

Stupnice **gis moll aiolská** zní stejně vzestupně i sestupně, proto ji stačí zapsat jen nahoru.

Stupnice **gis moll aiolská**

označení půltónů není povinné

$gis^1 \ ais^1 \ h^1 \ cis^2 \ dis^2 \ e^2 \ fis^2 \ gis^2$ T⁵ T⁶ T⁴

Nezvýšený sedmý stupeň ve stupnici **gis moll aiolské** je **fis**.

V **harmonické** stupnici zvýšíme o půl tónu 7. tón **fis** na **fisis**

Stupnice **gis moll harmonická**

$gis^1 \ ais^1 \ h^1 \ cis^2 \ dis^2 \ e^2 \ fisis^2 \ gis^2$

Stupnice **gis moll harmonická** zní stejně vzestupně i sestupně, proto ji stačí zapsat jen nahoru.

Nezvýšený šestý a sedmý stupeň ve stupnici **gis moll aiolské** tvoří tóny **e** a **fis**.

V **melodické** stupnici vzestupně zvýšíme: 6. tón **e** na **eis** křížkem a 7. tón **fis** na **fisis**

! dvojkřížkem!

Stupnice **gis moll melodická**

$gis^1 \ ais^1 \ h^1 \ cis^2 \ dis^2 \ eis^2 \ fisis^2 \ gis^2$

Stupnici **gis moll melodickou** musíme zapsat oběma směry.

sestupně sedmý stupeň

fisis snížíme

zpět na tón **fis**

odrážkou a křížkem a šestý stupeň **eis** zpět na **e** odrážkou.

$gis^2 \ fis^2 \ e^2 \ dis^2 \ cis^2 \ h^1 \ ais^1 \ gis^1$

Zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7 křížků

Stupnice **dis moll** má **6 křížků**
(fis, cis, gis, dis, ais, eis)

Stupnice **dis moll aiolská** zní stejně vzestupně i sestupně, proto ji stačí zapsat jen nahoru.

Stupnice **dis moll aiolská**

označení púltónů není povinné

dis¹ eis¹ fis¹ gis¹ ais¹ h¹ cis² dis² T⁵ T⁶ T⁴

Sedmý stupeň ve stupnici **dis moll aiolské** je **cis**.

V **harmonické** zvýšíme 7. tón **cis** o půl tónu na **cisis**! dvojkřížkem!

Stupnice **dis moll harmonická**

dis¹ eis¹ fis¹ gis¹ ais¹ h¹ cisis² dis²

Stupnice **dis moll harmonická** zní stejně vzestupně i sestupně, proto ji stačí zapsat jen nahoru.

Šestý a sedmý stupeň ve stupnici **dis moll aiolské** tvoří tóny **h** a **cis**.

V **melodické** stupnici vzestupné zvýšíme: 6. tón **h** na **his** křížkem a 7. tón **cis** na **cisis**

! dvojkřížkem!

Stupnice **dis moll melodická**

dis¹ eis¹ fis¹ gis¹ ais¹ his¹ cisis² dis²

Stupnici **dis moll melodickou** musíme zapsat oběma směry.

sestupně sedmý stupeň **cisis** snížíme zpět na tón **cis** odrážkou a křížkem

dis² cis² h¹ ais¹ gis¹ fis¹ eis¹ dis¹

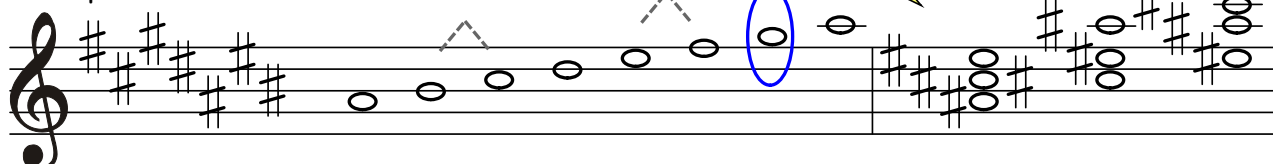
a šestý stupeň **his** zpět na **h** odrážkou.

Zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7 křížků

Stupnice **ais moll** má **7 křížků**
(fis, cis, gis, dis, ais, eis, his)

Stupnice **ais moll aiolská** zní stejně vzestupně i sestupně, proto ji stačí zapsat jen nahoru.

Stupnice **ais moll aiolská**

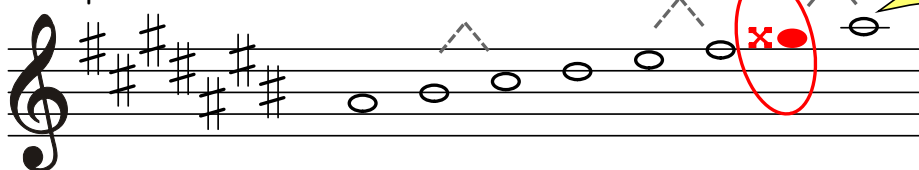
označení půltónů není povinné

$ais^1 his^1 cis^2 dis^2 eis^2 fis^2 gis^2 ais^2$ T⁵ T⁶ T⁶/₄

Sedmý stupeň ve stupnici **ais moll aiolské** je **gis**.

V **harmonické** zvýšíme 7. tón **gis** o půl tónu na **gisis**! dvojkřížkem!

Stupnice **ais moll harmonická**

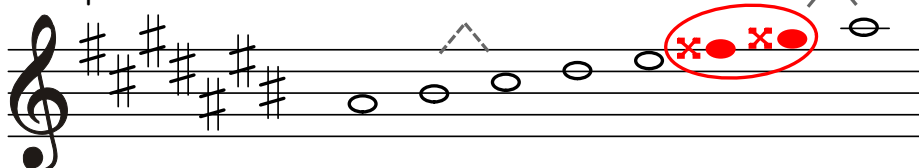
Stupnice **ais moll harmonická** zní stejně vzestupně i sestupně, proto ji stačí zapsat jen nahoru.

$ais^1 his^1 cis^2 dis^2 eis^2 fis^2 gisis^2 ais^2$

V **melodické** stupnici vzestupné zvýšíme: 6. tón **fis** na **fisis** i 7. tón **gis** na **gisis**

! dvojkřížkem!

Stupnice **ais moll melodická**

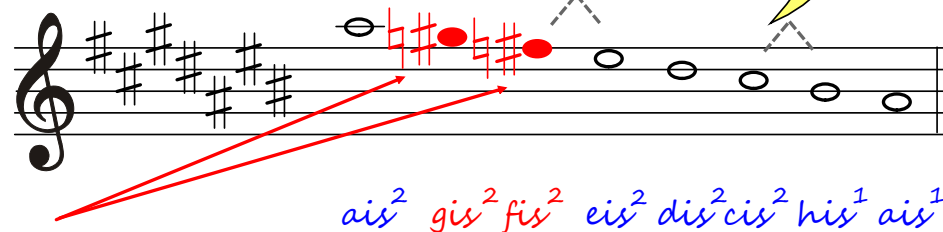

Stupnici **ais moll melodickou** musíme zapsat oběma směry.

$ais^1 his^1 cis^2 dis^2 eis^2 fisis^2 gisis^2 ais^2$

sestupně sedmý stupeň **gisis** snížíme zpět na tón **gis** odrážkou

a křížkem a šestý stupeň **fisis** zpět na **fis** odrážkou a křížkem.

$ais^2 gis^2 fis^2 eis^2 dis^2 cis^2 his^1 ais^1$

... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7

Zapiš (v celých notách) stupnici *gis moll aiolskou*

- nezapomeň na předznamenání, pod každou notu napiš její jméno,
- označ hlavní stupně

?

Doplň: T⁵ T⁶ a T₄⁶

Dopiš stupnici

gis moll harmonickou

- doplň předznamenání a posuvku z kroužku přiřaď ke správné notě,
- pod každou notu napiš její jméno

?

Dopiš stupnici *gis moll melodickou*

- doplň předznamenání a posuvky z kroužků, přiřaď ke správným notám, pod každou notu napiš její jméno

?

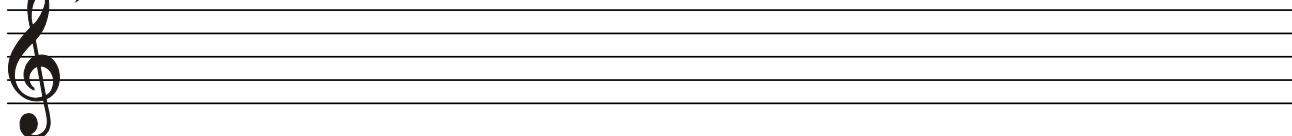
?

... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7

Zapiš (v celých notách) stupnici *dis moll aiolskou*

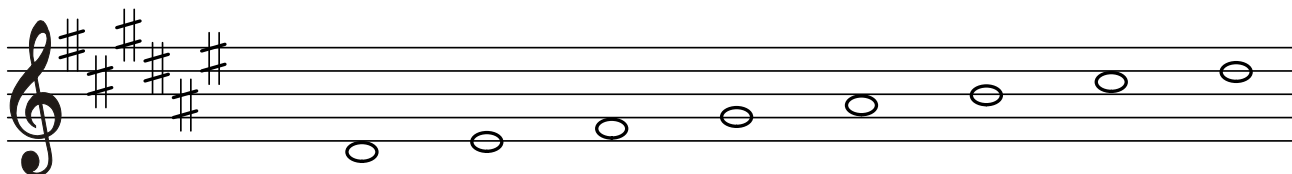
- nezapomeň na předznamenání, pod každou notu napiš její jméno,
- označ hlavní stupně

Pro náročné !

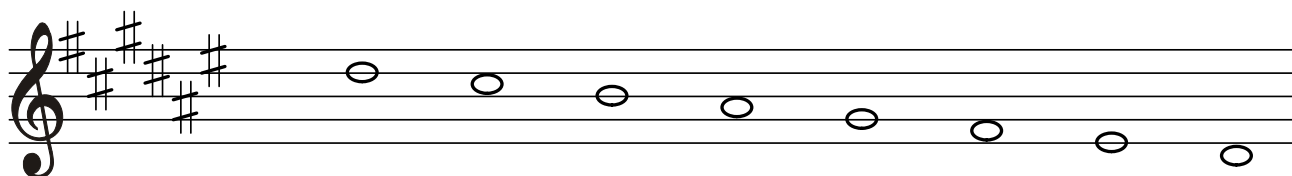
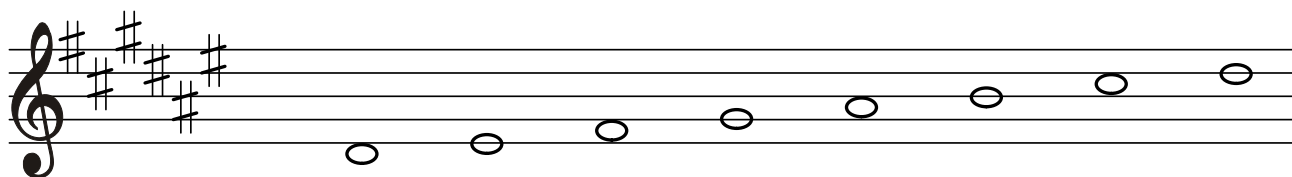

Doplň: T⁵ T⁶ a T₄⁶ ↓

V *dis moll harmonické* přiřaď posuvku z kroužku ke správné notě,
- pod každou notu napiš její jméno

Do stupnice *dis moll melodické* přiřaď posuvku z kroužku ke správné notě,
- pod každou notu napiš její jméno

... procvič si zápis mollových stupnic a akordů s předznamenáním od 5 do 7

Zapiš (v celých notách) stupnici *ais moll aiolskou*

- nezapomeň na předznamenání, pod každou notu napiš její jméno,
- označ hlavní stupně

Pro náročné !

.....

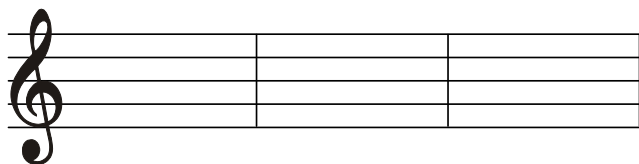
Doplň: T⁵ T⁶ a T₄⁶

Zapiš stupnici

ais moll harmonickou

- doplň předznamenání a posuvku z kroužku přiřaď ke správné notě,
- pod každou notu napiš její jméno

.....

Dopiš stupnici *ais moll melodickou*

- doplň předznamenání a přiřaď posuvky z kroužků ke správným notám,
- pod každou notu napiš její jméno

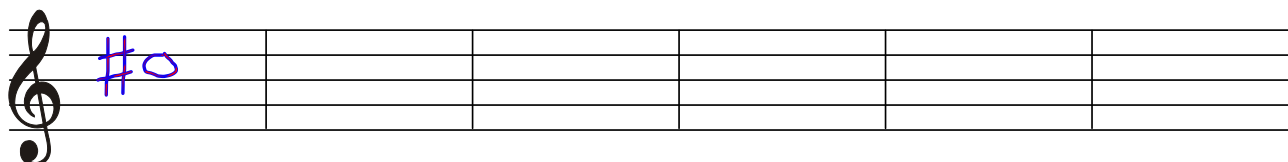

.....

.....

... procvič si stupně ve stupnicích

Zapiš v celých notách stupně z daných durových stupnic:

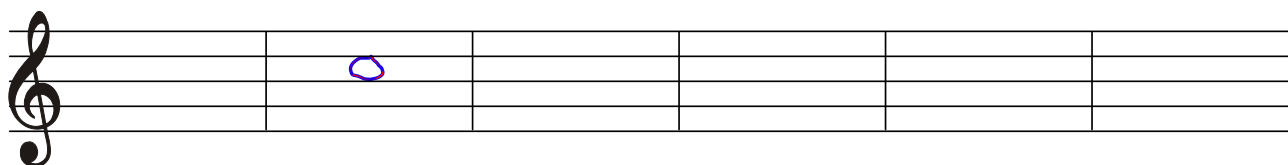

3. stupeň v A dur 7. stupeň v H dur 2. stupeň v E dur 4. stupeň ve Fis dur 6. stupeň v G dur 3. stupeň v Cis dur

Cis

.....

Zapiš v celých notách stupně z daných mollových stupnic:

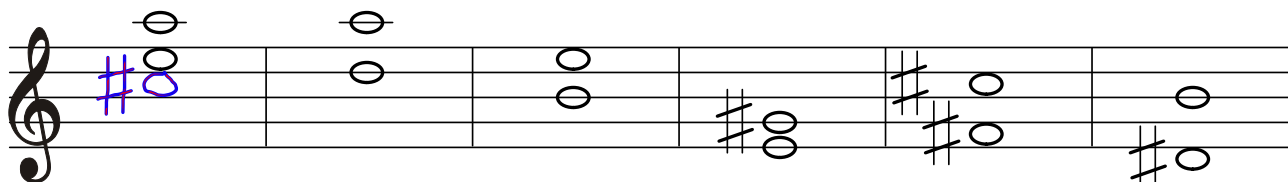

7. stupeň v cis moll melodické vzestupné → 6. stupeň v e moll aiolské 5. stupeň v h moll aiolské 3. stupeň ve fis moll harmonické 7. stupeň v gis moll aiolské 6. stupeň v dis moll melodické sestupné

.....

... procvič si akordy dur a moll

Doplň chybějící noty v akordech:

A: T⁶

D: T⁵

E: T⁶/₄

cis: T⁶

fis: T⁵

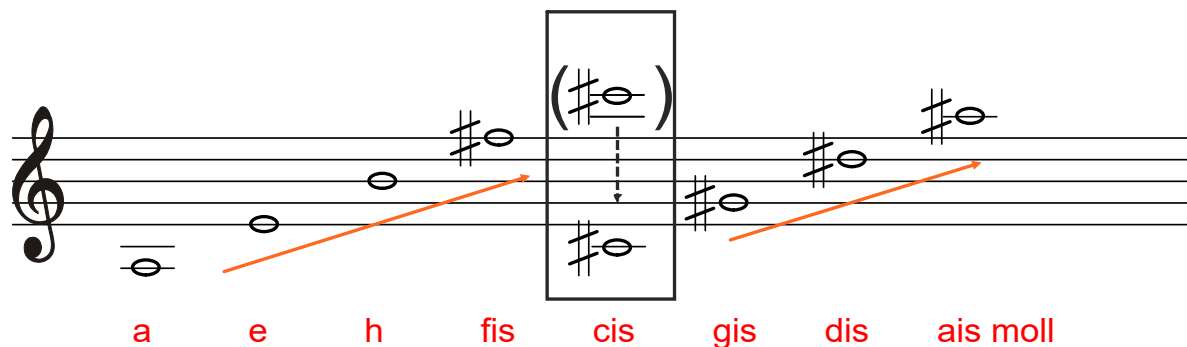
gis: T⁶/₄

Vzpomeň si na:

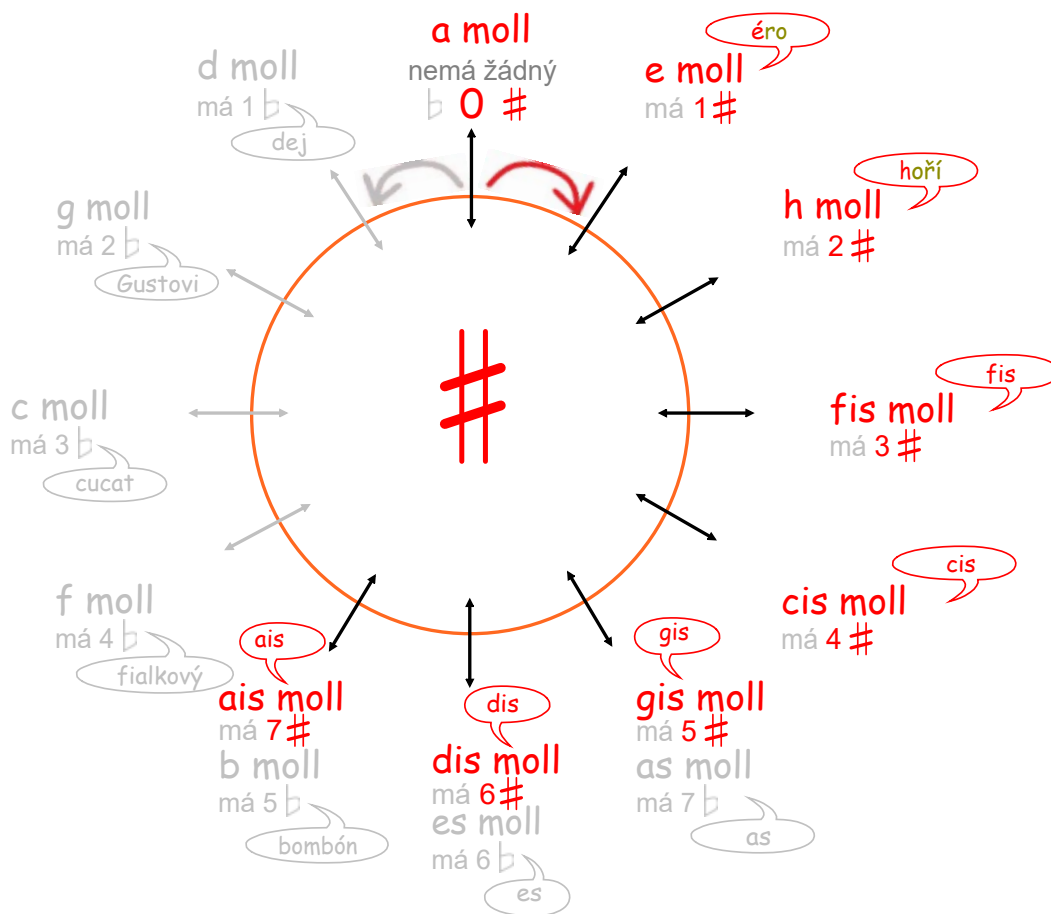
Kvintové uspořádání mollových stupnic s křížky.

Seřadíme-li základní tóny (= první tón ze stupnice) stupnic **s křížky** podle toho, jak křížků přibývá, vytvoříme řadu **čistých kvint**.

Toto pravidlo platí pro durové i mollové stupnice stejně.

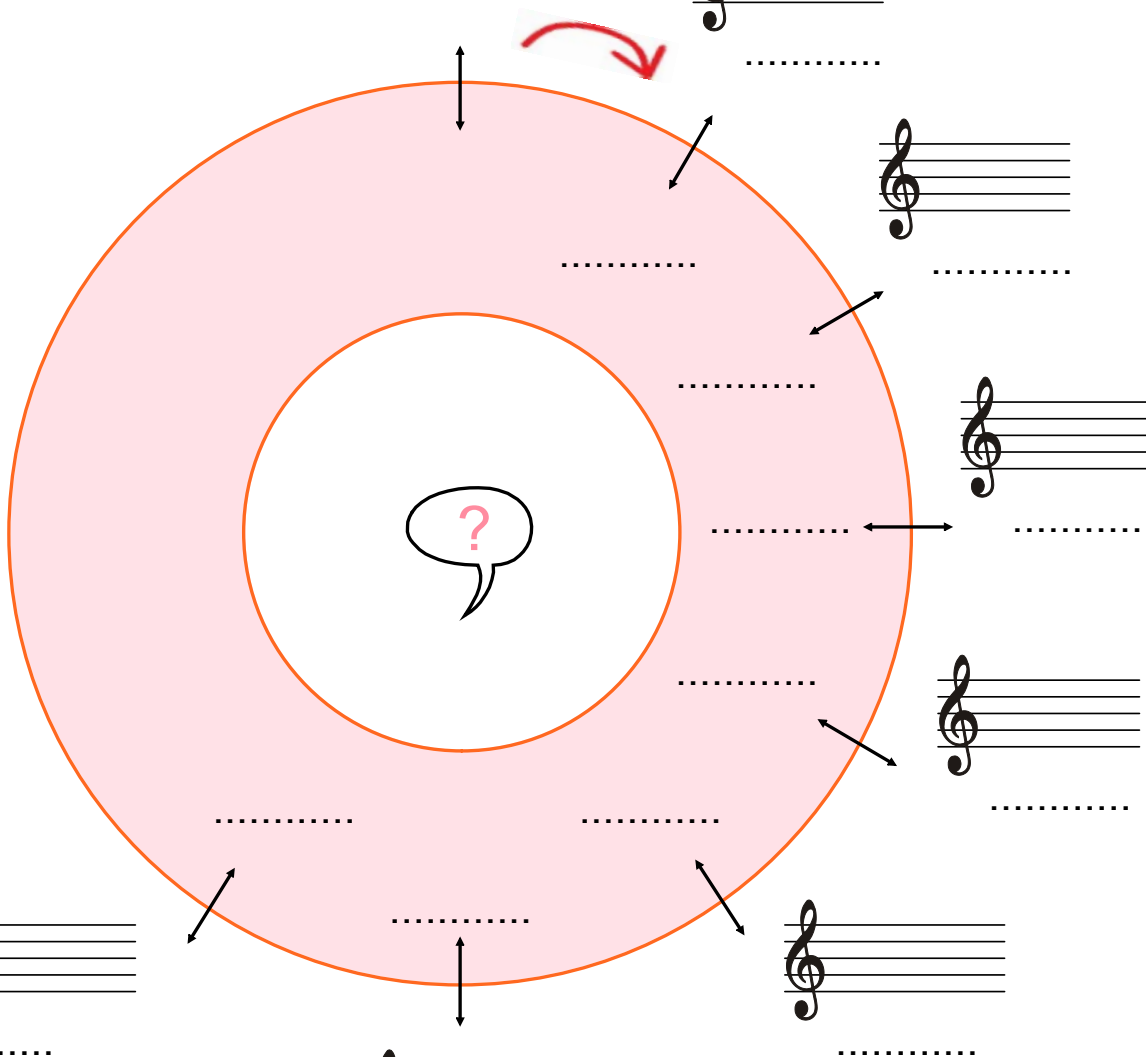
Pomůckou, která usnadňuje orientaci v uspořádání mollových stupnic s křížky je **kvintový kruh**. Stupnice v něm postupují od základní stupnice a moll po čistých kvintách ve směru hodinových ručiček. Každé další stupnici přibývá jeden křížek.

... procvič si kvintový uspořádání mollových stupnic s křížky

Sestav kvintový kruh mollových stupnic s křížky:

- doplň název stupnice,
- přiřaď správné předznamenání,
- dopiš pomocná slova

Doplň správně větu, že:

- seřadíme-li
základní tóny stupnic s křížky
podle toho, jak křížků přibývá, vznikne řada čistých
(název intervalu)

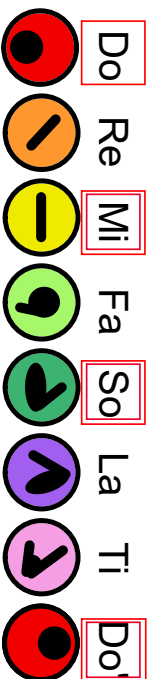
... procvič si solmizaci a fonogestiku v písničke

Pomocí solmizace a fonogestiky můžeme intonovat melodii, aniž bychom potřebovali notovou osnovu. Stačí nám jen rytmiický zápis a slabiky. Pokus se ji podle nich zazpívat.

durová řada:

durový kvintakord:

mollová tónina:
aiolská

The diagram shows two staves with a treble clef and a 4/4 time signature. The first staff is for the major scale and the second for the natural minor scale. Each note is accompanied by a rhythmic notation consisting of letters L (left hand), R (right hand), and M (mouth). For the major scale: L,L,L,L, L,D T, L, T,MMM M MMM MMM MMFM SRRR RFMR DDT,L, M DDT,M L. For the natural minor scale: L,L,L,L, L,D T, L, T,MMM M MMM MMM MMFM SRRR RFMR DDT,L, M DDT,M L.

... procvič si solmizaci a fonogestiku v písničce

Pomocí solmizace a fonogestiky můžeme intonovat melodie v mollové tónině harmonické i melodické. Pro zvýšení 6. a 7. stupně použijeme nové slabiky a znaky fonogestiky. Každou mollovou řadu zpíváme od spodní slabiky **La**. Zvýšený 6. stupeň **Fa** změňme na **Fi**, zvýšený 7. stupeň **So** změňme na **Si**.

mollová tónina:
harmonická

La, Ti, Do Re Mi Fa Si La

mollová tónina:
melodická

La, Ti, Do Re Mi Fi Si La

mollový kvintakord:

La, Ti, Do Re Mi Fa So La

Takt, rytmus, takt dvoupůlový (alla breve)

Takt je krátký úsek skladby, oddělený od sebe svislou **taktovou čarou**.

Rytmus je střídání dlouhých a krátkých not v taktu.

Označení taktu najdeme na začátku skladby vždy za **klíčem** (houslovým, basovým apod.).

Skládá se ze dvou čísel: **Vrchní číslo** prozradí počet dob v taktu,
spodní číslo určí hodnotu noty na jednu dobu.

V taktech **dvoučtvrtovém**, **tříčtvrtovém** a **čtyřčtvrtovém** je na jednu dobu nota **čtvrtová**.

V taktech **osminových** je na jednu dobu nota **osminová**.

takt dvoučtvrtový

takt tříčtvrtový

takt čtyřčtvrtový

tá tá tá - á
 raz dva raz dva

tá tá tá tá - á - á
 raz dva tři raz dva tři

tá tá tá tá tá - á - á - á
 raz dva tři čtyři razdvatřičtyři

takt třiosminový

takt šestiosminový

ty ty ty taum
 raz dva tři raz dva tři

ty ty ty ty ty ty taum taum
 raz dva tři čtyři pět šest raz dva tři čtyři pět šest

Takt dvoupůlový (alla breve).

V taktu **dvoupůlovém** je na jednu dobu nota **půlová**.

Označuje se $\frac{2}{2}$ nebo ♩ .

Používá se v rychlejších skladbách.

tá tá tá - á ty ty ty ty
 první druhá první druhá prv-ní dru-há

Takty můžeme rozdělit na **jednoduché** (dvoudobé, třídobé) a **složené** (čtyřdobé, šestidobé a pod.).
Jiné rozdělení je na **pravidelné** a **nepravidelné** (např. pětidobé, sedmidobé, devítidobé aj.).

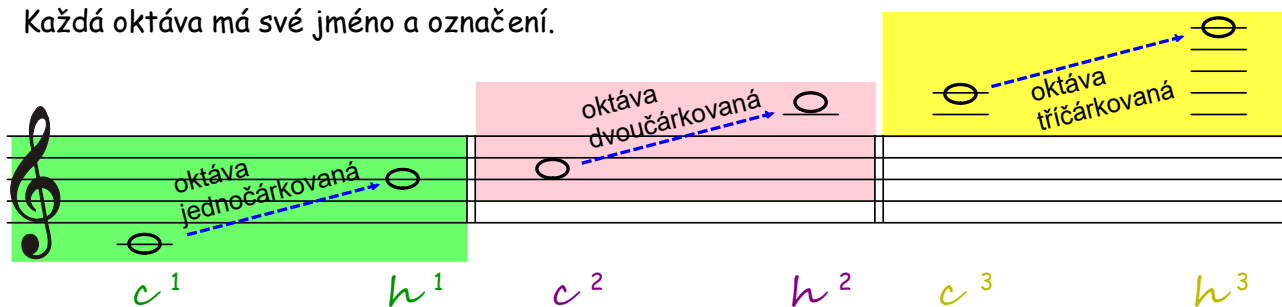
♩ = fu
vyslovuj šeptem

tá	ty ty	tá	tá	ty ty ty ty	fu	ty	tá	ty	tá	ty	tá - á - á - á
----	-------	----	----	-------------	----	----	----	----	----	----	----------------

Rozdělení tónů do oktáv

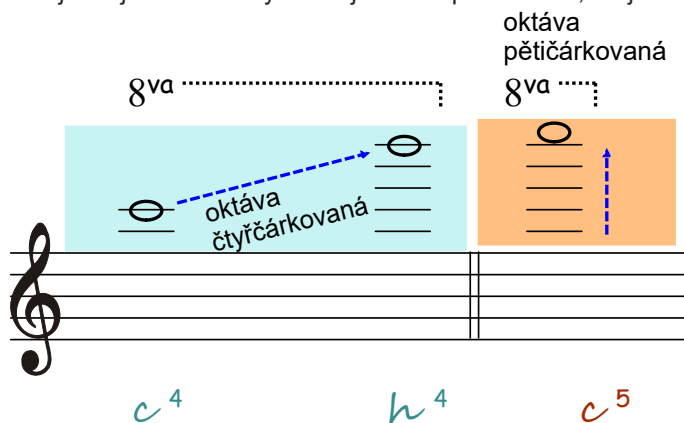
Tóny **hudební abecedy** (c, d, e, f, g, a, h) se stále opakují, pokaždé jsou jinak vysoké. Pro přehlednost je rozdělíme do devíti **oktáv**.

Každá oktáva má své jméno a označení.

Zápis noty h^3 na páté pomocné lince je už nepřehledný. Pro zápis podobně vysokých not použijeme tzv. „osmičku“ 8va \vdots . Pokud se nad notou nebo nad notami objeví toto označení,

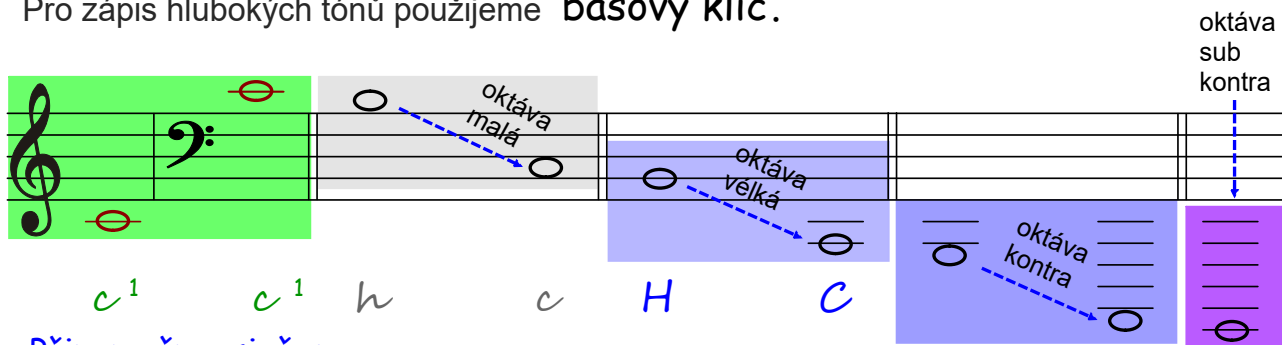
hrajeme je o oktávu výše. Objeví-li se pod notami, hrajeme o oktávu níž.

Připomeňme si, že:

- jména not z jednočárkované oktávy a výše zapisujeme vždy malými písmeny s číslem!

Pro zápis hlubokých tónů použijeme **basový klíč**.

Připomeňme si, že:

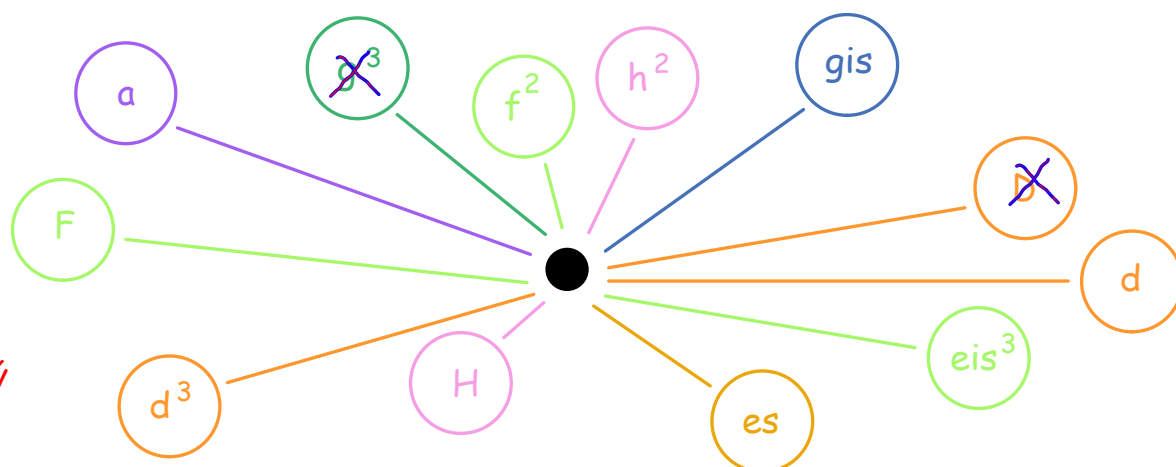
- jména not v malé oktávě zapisujeme malými písmeny bez čísla,

ve velké oktávě velkými písmeny bez čísla,

v kontra a subkontra oktávě velkými písmeny s číslem.

... procvič si rozdělení tónů do oktáv

Noty z barevné bubliny zapiš do notové osnovy (které z nich napíšeš do basového klíče)?

Dopiš
basový
klíč

Pro klavíristy, klávesisty, akordeonisty a violoncellisty

Přepiš noty z jednočárkované oktávy do:

Hudební názvosloví I

Součástí notového zápisu kromě not jsou ještě další pokyny, vyjádřené italskými slovy. Pomocí těchto slov může skladatel lépe zaznamenat svou představu o skladbě. Napoví **tempo**, **dynamiku** a **výraz**, tzn. způsob, jak by měla být skladba zahrána. Aby si hudebníci na celém světě rozuměli, používají slova **z italského hudebního názvosloví**.

Naučíme se některá z nich.

Tempová označení:

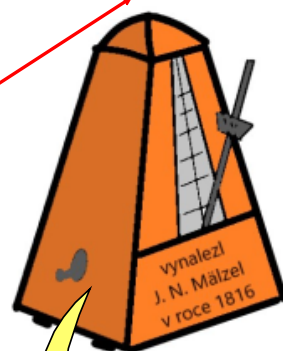
Připomeň si, že:

Tempo

je rychlost, ve které má být skladba zahrána.

Označení tempa najdeme na začátku skladby vlevo nad notovou osnovou nebo ve skladbě samotné.

K přesnému určení tempa, se používá přístroj zvaný **metronom**.

Tempa dělíme na:

1. pomalá, 2. středně rychlá, mírná, 3. rychlá.

Některá z nich si zapamatujeme.

- tempa pomalá - **Grave** = těžce
Largo = široce
Lento = zdlouhá, rozvláčně
Adagio [adádžo] = pomalu

- tempa středně rychlá, mírná - **Andante** = krokem
Moderato = mírně
allegretto = poněkud rychleji

- tempa rychlá - **Allegro** = rychle
Vivace [viváče] = živě, hbitě
Presto = rychle
Prestissimo = co nejrychleji

Změny v tempu - **accelerando** [akčelerando] = zrychlovat
ritardando (rit.) = zpomalovat
a tempo = v původním tempu

★ [] vyslovuj

Hudební názvosloví II

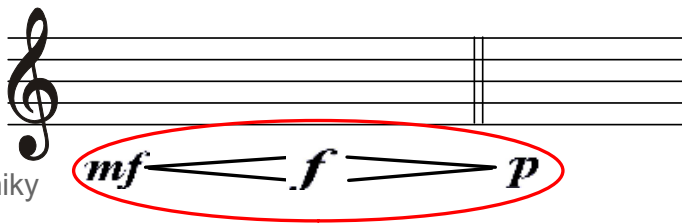
Dynamická znaménka

Abychom mohli vyjádřit různé odstíny dynamiky, musíme znát celou řadu **dynamických znamének**. Ty nám určují, jak silně nebo slabě se má hrát. V notách je najdeme jako značky nebo zkratky slov pod notovým zápisem **z italského hudebního názvosloví**.

Naučíme se některé z nich.

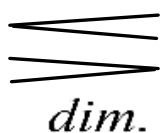
Připomeň si, že:

- dynamika -
v hudbě znamená sílu, hlasitost přednesu skladby.

Označení dynamiky najdeme pod notovou osnovou.

ppp	piano pianissimo	= co nejslaběji
pp	pianissimo	= velmi slabě
p	piano	= slabě
mp	mezzopiano (meccopiano)	= středně slabě
mf	mezzoforte	= středně silně
f	forte	= silně
ff	fortissimo	= velmi silně
fff	forte fortissimo	= co nejsilněji

crescendo (krešendo)	= zesilovat
decrescendo	= zeslabovat
<i>dim.</i> diminuendo	= zeslabovat

Přednesová označení

slouží k vyjádření nálady nebo výrazu. Velký význam v hudbě má kontrast nebo gradace (vystupňování).

Některá z nich si zapamatujeme:

espressivo = výrazně; *cantabile*[★] [kantábile] = zpěvně;
dolce[★] [dolče] = sladce, jemně; *grazioso*[★] [graciozo] = půvabně;
leggiero[★] [ledžiero] = hravě;
scherzando[★] [skercando] = žertovně;
sostenuto = zdrženlivě;
maestoso = velebně; *risoluto*[★] [rizoluto] = rázně.

★ [] vyslovuj

... procvič si hudební názvosloví

Do každé bubliny dopiš správný výraz:

Allegro =

Adagio =

Moderato =

Allegretto =

Largo =

Vivace =

Lento =

Andante =

Grave =

Nápověda: krokem; poněkud rychleji; široce; rychle; pomalu; rozvláčně - zdlouha; živě; mírně; těžce.

Dopiš, co znamená:

ritardando; presto

accelerando; a tempo

prestissimo

allegro moderato *mírně* *M*

... procvič si hudební názvosloví

Rozřaď tato tempová označení:

largo, vivace, moderato, allegro, andante, adagio, presto, allegretto, lento.

na:		
tempa pomalá:	tempa mírná:	tempa rychlá:
.....
.....
.....

Spoj čarou dynamické znaménko a jeho význam :

<i>ppp</i>	<	<i>fff</i>	co nejslaběji
<i>mp</i>			středně slabě
<i>mf</i>		<i>dim.</i>	silně
<i>ff</i>		<i>p</i>	co nejsilněji
<i>pp</i>		>	slabě
<i>f</i>			velmi silně
			velmi slabě
			středně silně

zeslabovat	zesilovat	diminuendo
------------	-----------	------------

... procvič si hudební názvosloví

Zakroužkuj dynamická znaménka:

Italia

Aulis Sallinen:

D h e A D A D

mf

Lar-go a - da --- gio, lento a - da -- gio, mol -- to le -- ga - to.

D h e A A A e D

p *f* *p*

Pi-a--no, mol-to crescen - do, for-te, po-co di-mi-nu - en - do.

D h e A D A D

mf *mp* *pp*

mez--zo--for -- te, mez-zo - pi-a--no, pi --- a - nis --- si - mo. Fine

D e A D D

mf

An-dan-te modera - to, po-co so-ste - nu - to, non troppo,

A D A D D A

mf

non troppo soste--nu -- to. Ac-celerando, ac-celerando,

D A D D A A D

mf

staccato, staccato, staccato, staccato.

poco stringendo.

A-llegro vi - va - ce, a-lle-gro vi-va - ce.

D h e A⁷ A

mf

Ri -- tar---dan - do, ri -- tar - dan - do, glis -- sando, glis -- san-do...

D.C. al Fine

... procvič si hudební názvosloví

Podtrhni: červeně tempová označení, modře označení dynamiky,
a zeleně výrazová označení

Italia

Aulis Sallinen:

široce pomalu rozvláčně pomalu velmi vázaně
Largo, adagio, lento adagio, molto legato.

slabě velmi zesilovat silně poněkud zeslabovat
Piano, molto crescendo, forte, poco diminuendo,

středně silně středně slabě co nejslaběji
mezzoforte, mezzopiano, pianissimo.

zvolna (krokem) mírně poněkud zdrženlivě
||:Andante, moderato, poco sostenuto,

ne příliš ne příliš zdrženlivě
non troppo, non troppo sostenuto.:||

zrychlovat zrychlovat poněkud zrychlovat
Accelerando, accelerando, poco stringendo.

rychle živě rychle živě
||:Allegro vivace, allegro vivace.:||

zpomalovat zpomalovat klouzavě klouzavě
Ritardando, ritardando, glissando, glissando.

Vysvětli označení D.C. al Fine:

.....

Enharmonická záměna tónů

Tóny, které zní stejně vysoko, ale jinak se jmenují, nazýváme **tóny enharmonicky záměnné**. Takové tóny můžeme mezi sebou „prohodit“, ale nesmíme změnit jejich výšku. Říkáme, že jsme je **enharmonicky zaměnili**.

Enharmonickou záměnu tónů si představíš na klaviatuře.

The diagram shows a piano keyboard with notes labeled from *c* to *c*. Above the keyboard, enharmonic names are written: *cis* and *des* above *c*; *dis* and *es* above *d*; *fes* above *e*; *eis* and *fis* above *f*; *ges* above *g*; *as* above *a*; *ais* and *bé (hes)* above *h*; and *his* above *c*. Above the keyboard, a staff shows notes *#b*, *b*, and *b#* circled in green. Arrows point from these notes to the corresponding keys on the keyboard. A green *#/b* symbol is on the right.

Enharmonicky zaměnit můžeme jakýkoliv tón dvakrát. Např. tón *c* můžeme enharmonicky zaměnit za tón *des* nebo *his*; tón *fis* zaměníme za tón *ges* nebo *eisis*. Vyjimkou jsou tóny *gis* a *as*.

The diagram shows a piano keyboard with notes labeled from *c* to *c*. Above the keyboard, enharmonic names are written in multiple columns, some crossed out with red X's. A green *#/b* symbol is on the left.

Key	Enharmonic Names	Status
<i>c</i>	<i>his</i> , <i>des</i> , <i>cis</i>	Valid
<i>d</i>	<i>es</i> , <i>dis</i> , <i>eisis</i>	Valid
<i>e</i>	<i>fes</i> , <i>dis</i> , <i>eisis</i>	Valid
<i>f</i>	<i>eis</i> , <i>fis</i> , <i>eisis</i>	Valid
<i>g</i>	<i>ges</i> , <i>fis</i> , <i>eisis</i>	Valid
<i>a</i>	<i>as</i> , <i>gis</i> , <i>gis</i>	Crossed out (X)
<i>h</i>	<i>ais</i> , <i>bé</i> , <i>ais</i>	Valid
<i>c</i>	<i>ces</i> , <i>his</i> , <i>des</i>	Valid

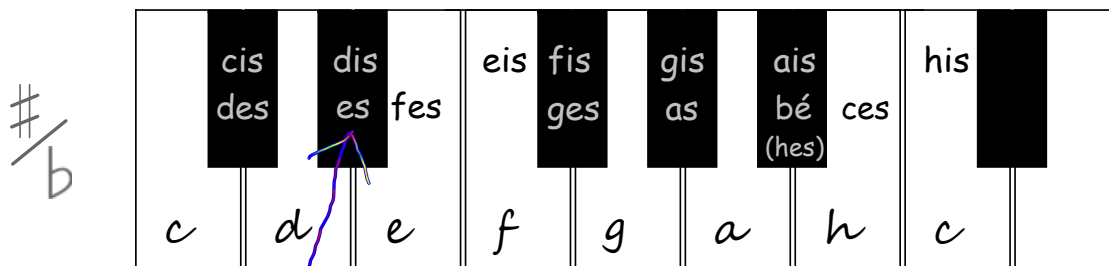
... procvič si enharmonickou záměnu

pracuj vždy s klaviaturou, půjde to lépe

Doplň správná slova do věty:

Tónům, které stejně, ale jinak se

říkáme tóny

Zakroužkuj dvojice tónů, které jsou enharmonické: (vyhledej na klaviatuře)

K daným tónům doplň druhý, enharmonicky záměnný a tóny pojmenuj: (vyhledej na klaviatuře)

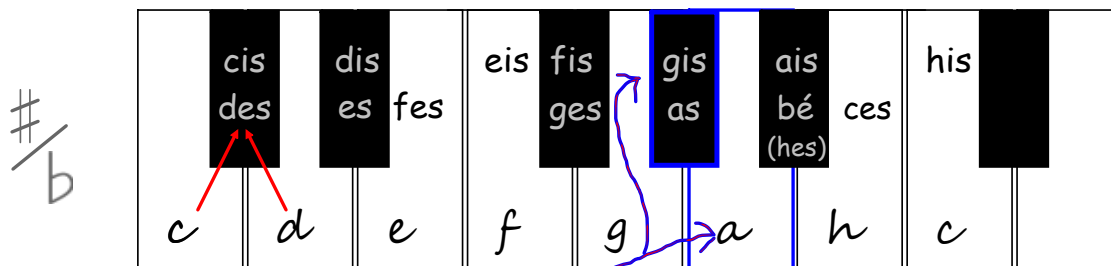
.....

... procvič si enharmonickou záměnu, vyhledej půltóny a celé tóny

Doplň správná slova do věty:

Půltón je vzdálenost mezi dvěma tóny,

celý tón tvoří půltóny .

Označ svorkou půltóny, zakroužkuj zeleně celé tóny
a podtrhni červeně tóny enharmonicky záměnné: (vyhledej na klaviatuře)

... procvič si enharmonickou záměnu tónů s dvojitými posuvkami

Doplň že:

posuvka \times *zvýší* tón o půltóny a připojí

k názvu noty koncovku -

posuvka bb tón o půltóny a připojí

k názvu noty koncovku -

\times / bb	cis des hisis	dis es fes	eis	fis ges eisis	gis as	ais hes ceses	his	
$\#$ / b								

Zakroužkuj dvojice tónů, které jsou enharmonické: (vyhledej na klaviatuře)

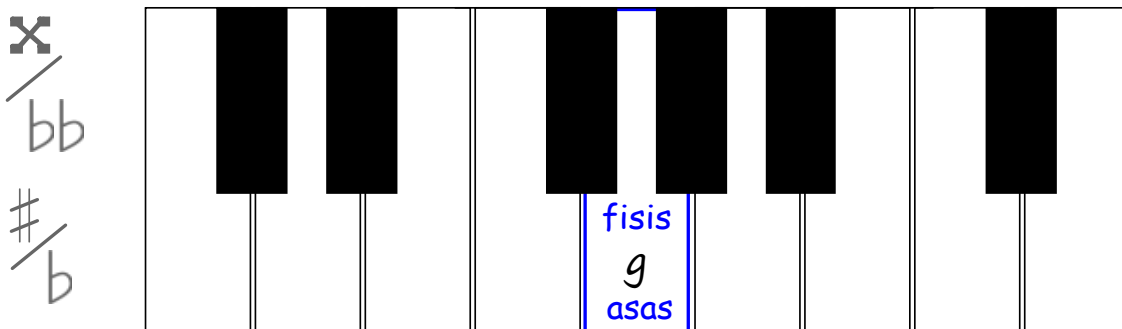
Musical staff showing notes and accidentals. A blue circle highlights the notes 'bbo' and 'o'.

K daným tónům doplň druhý, enharmonicky záměnný: (vyhledej na klaviatuře)

Musical staff with notes and accidentals for a matching exercise.

... procvič si enharmonickou záměnu tónů s dvojitými posuvkami

Doplň zbývající enharmonické tóny: (vyhledej na klaviatuře)

Handwritten musical notation on a treble clef staff. The first measure contains notes 'x', 'o', and 'bb', with a blue circle around the first two. The second measure has a blue question mark above it. The third measure has a blue question mark above it. The fourth measure has a blue question mark above it. The fifth measure has a blue question mark above it. The sixth measure contains the note 'bb'. The seventh measure has a blue question mark above it. The eighth measure contains the notes 'b' and 'o'. The ninth measure has a blue question mark above it. The tenth measure has a blue question mark above it. The eleventh measure contains the notes '#', 'o', and 'b'. The twelfth measure contains the notes 'o' and 'b'.

Doplň posuvky k notám, noty enharmonicky záměnné a jména not: (kontroluj na klaviatuře)

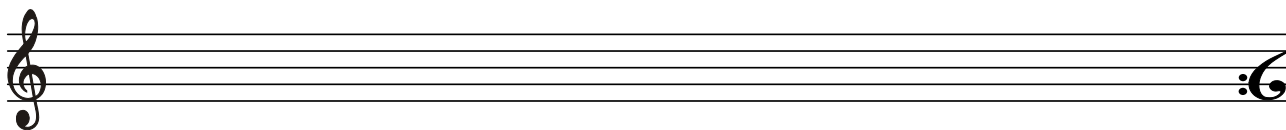
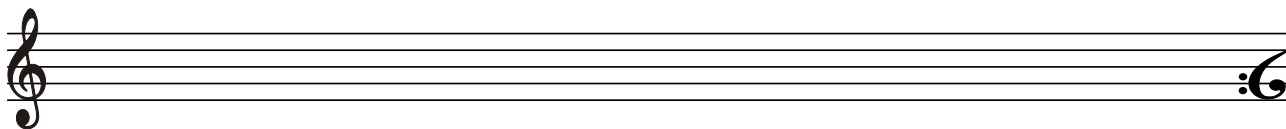
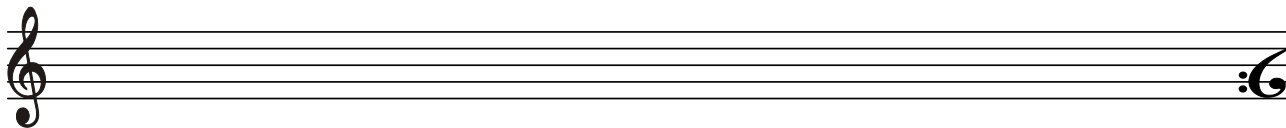
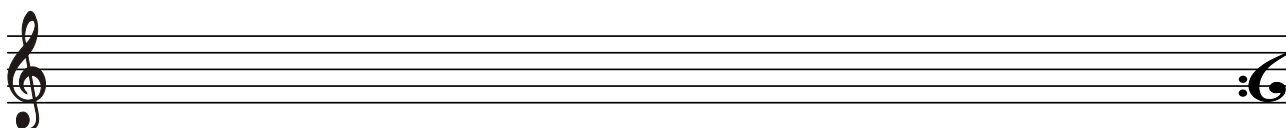
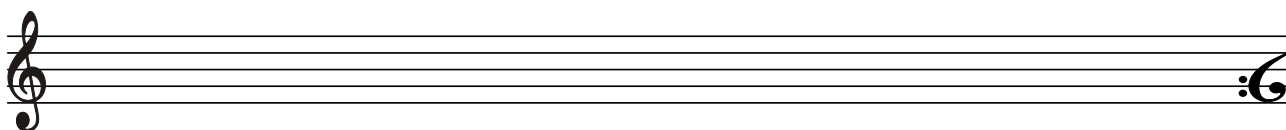
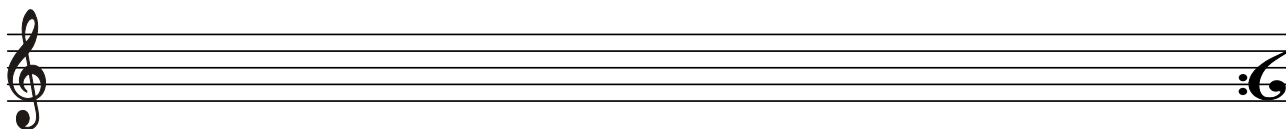
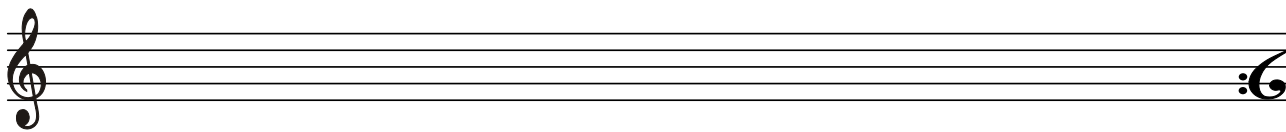
Handwritten musical notation on a treble clef staff. The first measure has a blue question mark above it and contains notes 'o', 'x', and 'o'. The second measure has a blue question mark above it and contains notes 'bb', 'o', and 'o'. The third measure has a blue question mark above it and contains notes '#', 'o', and 'b'. The fourth measure has a blue question mark above it and contains notes 'x' and 'o'.

Fine

.....

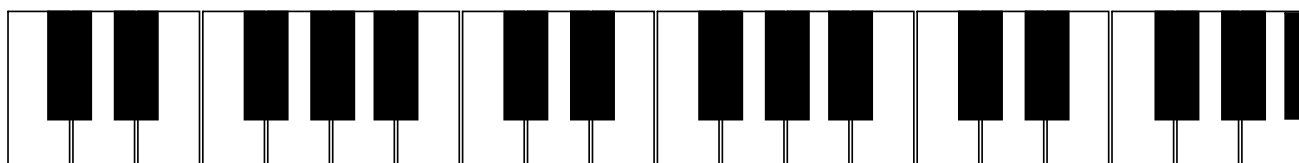
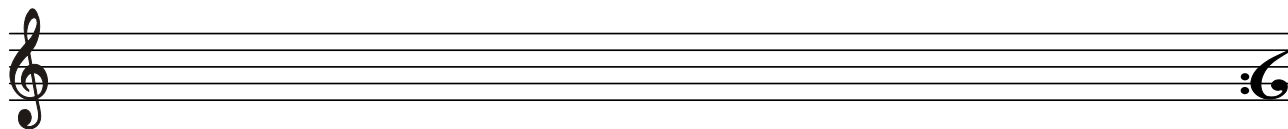
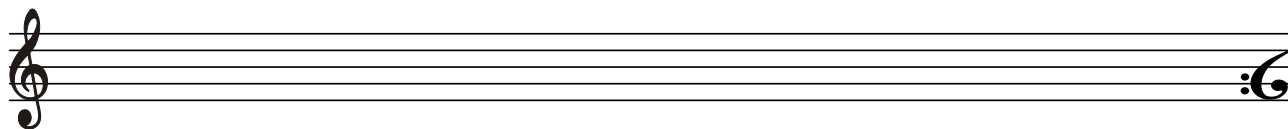
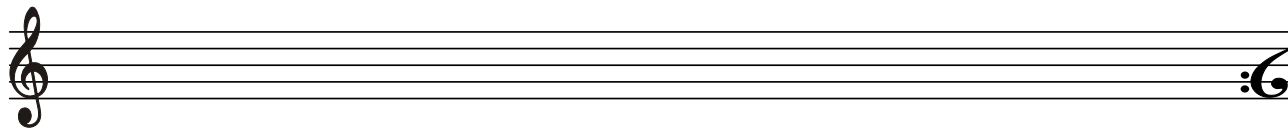
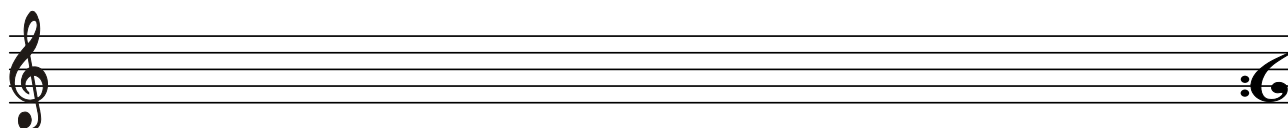
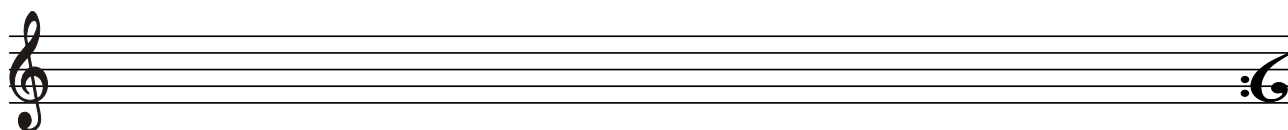
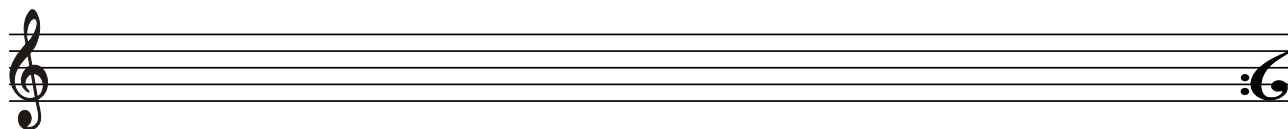
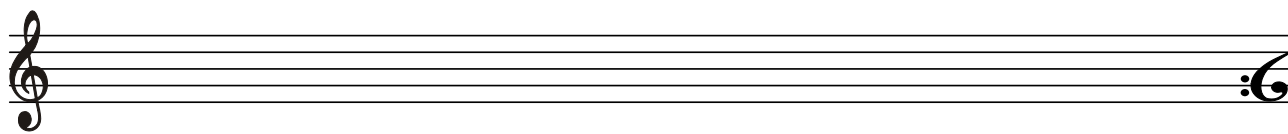
Notová osnova na úkoly

pro violoncellisty, klaviristy, klavésisty, akordeonisty

Notová osnova na úkoly

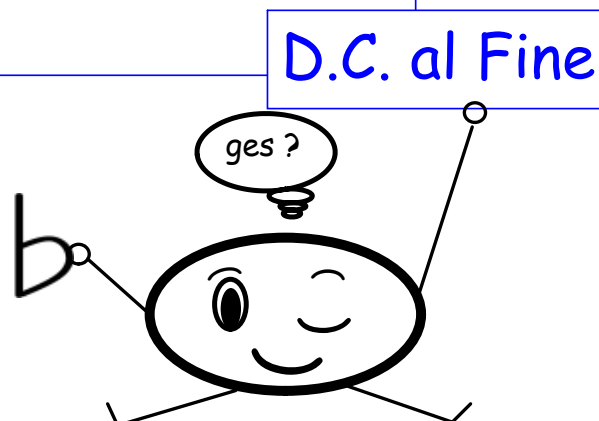
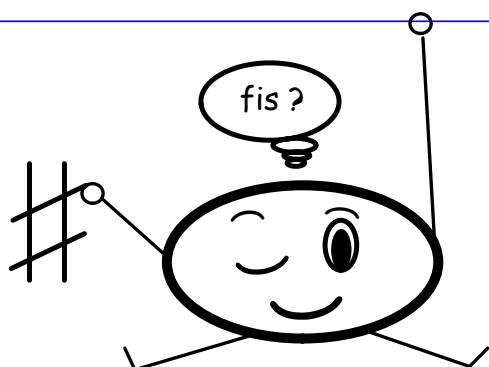
pro violoncellisty, klaviristy, klavésisty, akordeonisty

... co už umím ?

1. Přiřadit předznamenání k durovým stupnicím do 7 # .
2. Přiřadit předznamenání k mollovým stupnicím do 7 # .
3. Zapsat předznamenání stupnic s# do notové osnovy z paměti.
4. Zapsat stupnice: e moll, h moll, fis moll, cis moll a gis moll do notové osnovy v celých notách se jmény not, s akordy T⁵, T⁶, T₄⁶ za stupnicí a označit hlavní stupně.
5. Určit dvojice tónů enharmonicky záměnných (i s použitím dvojitých posuvek).
6. K danému tónu zapsat druhý, enharmonicky záměnný (i s použitím dvojitých posuvek).

... kdo to nedá, ať se vrátí na začátek a začne znovu !

D.C. al Fine